

SI SOCIALISTISK • INFORMATION

JUNI 2007 • NR. 219 • 25. ÅRGANG

TRAFIKFORSTOPPELSE kræver sin løsning

LÆS OGSÅ I DETTE NUMMER

G8: VERDENSMAGT A/S • DARFUR • FOLKEKAPITALISME UDEN FOLK
ECAUDOR • OVERENSKOMSTFORLIGET • BOLIVIA

SI Fra redaktionen

Smog, spekulation og solidaritet

Verdens storbyer er ved at drukne i biltrafik. Bilparken vokser eksplosivt, og med samme hast stiger bybefolkningens problemer med lungesygdomme og mangel på motion og frisk luft. Også det globale miljø lider. Noget må gøres, men hvad? Er »trængselsafgifter« f.eks. en løsning, eller er det bare en ny skat, der rammer de fattigste? Læs Indblik side 3.

Der købes biler, som aldrig før. De stigende boligpriser betyder flere penge til privatforbrug, når friværderne realiseres (eller belånes). Men pengene bliver ikke alene brugt til biler og andre forbrugsgoder. Nej, nu kan jævne folk blive kapitalister, og højt profilerede aktiespil giver os alle chancen for at få en lille smag af det spændende spekulantliv. Det er ikke en tilfældig trend, men hvad er den politiske dagsorden? Det kigger vi på i »Folkekapitalisme uden folk« på side 12 og 13.

Vi skal ikke bare til at være kapitalister, nej socialisterne må med i regering. Det mener SF's formand. Diskussionen er ikke ny. Rosa Luxembourg diskutererede og advarede mod fristelsen allerede for 100 år siden. Læs artiklen på side 26.

Støt filippinske socialister

Der kører i øjeblikket en indsamling til 4. Internationale. SAP har besluttet at pengene skal gå til vores filippinske kammerater og deres kamp for et multietnisk, fredeligt, retfærdigt og progressivt Mindanao. Læs mere i Fokus på side 8.

Vi opfordrer vores læsere til at støtte de filippinske socialister økonomisk. Alle beløb kan indsættes på:

Den Danske Bank
Solidaritetsfonden

reg.nr. 1551, kontonr. 5100 852
mrk. FI-indsamling

INDHOLD

INDBLIK: TRAFIK

Byen bag bomme.	3
Trafikforstoppe kræver sin løsning	5
Billtullar, veiprisering og cogestion charge	6

FOKUS

Støt socialisterne i Filippinerne.	8
Nye udfordringer for Enhedslisten	9

OVERENSKOMSTFORLIGET

Begmand til ledelsen i 3F	10
---------------------------------	----

ØKONOMI

Folkekapitalisme uden folk.	12
Boligmarkedet forgylder de ekstremt rige	14
Hvad rager boligpriserne mig?	15

INTERNATIONALE NOTER

Polen, Costa Rica, Tyskland, Skotland, Irak, Venezuela, USA	16
--	----

ECUADOR

Folkeflertal kræver radikale forandringer.	18
---	----

DARFUR

Folkemord forpligter	20
----------------------------	----

G8

G8 og den globaliserede økonomi.	22
Verdensmagt A/S – De største af de største	22

VERDENSBANKEN

Tid til at lukke butikken	24
---------------------------------	----

ARBEJDERHISTORIE

Rosa Luxemburg og ministersocialismen	26
---	----

BOLIVIA

»Vi vil have kapitalisme med en stærk stat«	30
---	----

INTERNATIONAL SOCIALISTISK UNGDOMSLEJR 2007

Du kan stadig nå at komme med!	32
--------------------------------------	----

Månedssbladet

SOCIALISTISK INFORMATION udgives af Socialistisk Arbejderparti (SAP) – dansk sektion af Fjerde Internationale

Socialistisk Information

redigeres af et udvalg bestående af:
Bjarke Friberg, Ebbe R. Jørgensen (ansv.), Ka-
trine T. Mikkelsen, Bodil Rasmussen, Christina
C. Nielsen, Bertil Videt, Nina T. Andersen,
Nicolai Bentsen og Åge Skovrind.

Sign. artikler står for forfatternes egen regning.

Henvendelse til redaktionen:
Studiestræde 24, 1., 1455 København K.
Telefon: 33 33 03 17 (læg besked på tlf. svarer)
e-post: si@sap-fi.dk

Abonnement: 175 kr., dog 100 kr.
hvis man er på pension, bistand, SU
eller mindre. Introduktionspris: 50 kr. for
et halvt år (gælder kun for nye abonnenter)

Der kan tegnes abonnement ...

- 1) ved at indbetale beløbet på giro 906-3366,
Socialistisk Information,
Studiestræde 24, 1., 1455 Kbh. K,
- 2) ved at gå ind på www.sap-fi.dk,
- 3) ved at sende en check til SIs adresse

Tryk: SAF

Redaktionen afsluttet den 28. maj 2007

SI nr. 220 udkommer primo august 2007

ISSN 0108-1861

Trafik

BYEN BAG BOMME

Et flertal på Københavns Rådhus vil nu – i samarbejde med omegnskommunerne – lave forslag om »trængselsafgifter« for at reducere biltrafikken i byen. I dette SI's Indblik vil vi se nærmere på fordele og ulemper ved indførsel af bompeng og lignende. Bl.a. har vi talt med socialister fra London, Oslo og Stockholm om erfaringerne derfra.

AF EBBE RAND JØRGENSEN

Biltrafikken i og omkring København stiger voldsomt i disse år. Det medfører en række problemer, som har fået byens ledelse til at overveje forskellige løsningsforslag. Et af dem er idéen om at indføre en betalingsring udenom de centrale bydele; bilister, der passerer en række punkter ved byens indfaldsveje, skal afkræves bompeng, eller som det hedder med det mere positivt klingende ord »trængselsafgifter«.

Københavns problemer ligner problemerne i de fleste storbyer: bilparken stiger hastigt, flere og flere pendler ind og ud af byen og i samme hast øges problemerne med trafikpropper, køkørsel og trafikale sammenbrud, kort sagt trængselsproblemer. Det er ikke kun pendlerne, der rammes, men også lokale beboere, varetransport og offentlig bustrafik.

Og konsekvenserne er alvorlige i form af ødelagt miljø, både lokalt og globalt (CO₂-udslip) sundhedsproblemer for de lokale beboere og ge-

nerelt dårligt bymiljø med støj, trafik og pladsmangel.

Forstoppelse af biler

Det er efterhånden tydeligt, at der må handling til, hvis ikke byen skal udvikle sig til et inferno af biler, der sidder fast i køer. Antallet af biler i byen stiger, simpelthen fordi flere københavnere bliver bilejere. Bilejerskabet er mindre i hovedstadsregionen end f.eks. i Jylland. Men den udvikling ser ud til at vende. Der er udsigt til at antallet af biler i hovedstadsområdet vil stige med 25-35 procent de næste 10 år.

Hvis nu Københavnerne argumenter for at købe biler er, at det forøger deres mobilitet, at de kommer hurtigere og nemmere frem, så er det noget af et paradoks: Siden 1995 er den gennemsnitlige rejsehastighed i bil faldet med 20 procent i København. Og den vil falde yderligere de kommende år, hvis der ikke gøres noget. Center for Trafik og Transport (CTT) har regnet ud, at der spildes 100.000 timer pr. dag på den måde.

Og de forudsiger, at denne spildtid vil øges med 50 procent de næste 10 år.

Hvis man nu skulle bruge det økonomiske argument for at anskaffe bil, at tid er penge, så halter regnestykket også. Det samfundsøkonomiske tab, som følge af den øgede bilpark (og den deraf øgede trængsel) kan beregnes til at stige fra 6 milliarder kr. til 9 milliarder kr. over de næste 10 år.

Det kunne være, at man vælger at bruge bilen for at komme nemt og hurtigt til fornøjelser, en tur i byen, på shopping eller i teatret. Problemet er bare, at bilen i sig selv risikerer at ødelægge fornøjelsen. København vil miste sin attraktion som storby, hvis den sander til i biler, parkerede biler, biler der kører i sneglefart og offentlig transport, der er langsom og ineffektiv på grund af overfyldte gader.

Bompeng er in

Blandt de ledende politikere på Københavns Rådhus er der sket et skift i holdningen til trængselsafgifter. Overborgmester Ritt Bjerregård og

Trafik

miljøborgmester Klaus Bondam har stillet sig i spidsen med kravet om afgifterne. Hvis man skal gætte på årsagerne, så er der sket mindst to ting. For det første er problemet blevet tydeligt samtidig med øget fokus bedre bymiljø. Byens borgere vil ikke i længden finde sig i at færdes i støj og møg og udsætte deres børn for sundhedsskadelige omgivelser. Men miljø er også blevet en »konkurrenceparameter«. Politikerne tænker i markedstermer. Hvis København skal kunne klare sig i konkurrencen om turister og ikke mindst investeringer må der satses på, at byen er attraktiv og velfungerende.

For det andet har andre storbyer vist vejen. I London, Stockholm og Oslo vovede de at indføre afgifterne selv om de var upopulære fra begyndelsen. Her vendte stemningen hurtigt, da resultaterne viste sig.

Netværk

Ritt Bjerregård har sikret sig opbakning til forslaget fra omegnskommunerne. Der er dannet et netværk bestående af 16 kommuner, der vil undersøge, hvordan der kan indføres trængselsafgifter.

Der skal tages stilling til en række ting. F.eks. hvad prisen skal være, om der skal være rabat hvis man kører flere gange gennem betalingspunktet osv. Det tekniske skal også på plads, men der kan anvendes kendte teknologier.

Der er nævnt priser fra 10 til 25 kr. for hver passage af betalingspunktet. Registreringen kan ske via en såkaldt »brobizz« i bilen eller ved foto og registrering af bilens nummerplader. Der skal altså ikke stoppes for at betale.

Ikke mindst skal der tages stilling til, hvordan de mere end 1 mia. kr. om året, som systemet forventes at indbringe, skal bruges. Den vedtagne hensigtserklæring siger på, at pengene skal bruge til »forbedring af den kollektive trafik og medfinansiering af infrastrukturprojekter og trafikale forbedringer i og uden for København, således at målet om øget fremkommelighed og bymiljø sikres«.

Hvad kunne det være for projekter? Der er blevet nævnt så forskellige ting som flere metrolinjer, en letbane Lundtofte-Lyngby-Glostrup-Ishøj, udbygning af jernbanen København-Ringsted, Park and ride-anlæg ved S-banestationer og udbygning af vejnettet.

Det er altså ikke kun kollektive trafikanlæg, der tænkes på. Konkret nævnes også udbygning af den ydre ringvejsforbindelse (Ring 5).

Social slagside

Resultatet af analysearbejdet skal fremlægges i slutningen af 2007 og til den tid skal staten inddrages i forhandlingerne. Det er afgørende, fordi det vil kræve en lov at indføre trængselsafgifter.

Hidtil har regeringen været totalt afvisende, bl.a. med den begrundelse at det ville være et brud på skattestoppet.

Men regeringspartierne er også bekymrede for, at afgifterne vil have social slagside:

– Som det gælder for andre miljøafgifter, vender betalingszoner den tunge ende nedad. Det ville jo bare betyde, at dem der har råd, vil køre. Dem, der er afhængige af en bil for at køre på arbejde, men ikke har så mange penge, vil blive sorteper« har Venstres miljøordfører, Eyvind Veselbo sagt til dagbladet Information.

En borgerlig politiker blander sig, måske uden af vide det i en gammel debat på den socialistiske venstrefløj. Er miljøafgifter en farbar vej, når man både vil skabe miljøforbedringer og sociale forbedringer for det store flertal?

Bompenge og bilfri zoner

Emnet har været diskuteret i Enhedslisten, bl.a. i Gladsaxe afdelingen. Byrådsmedlem Emilce Nielsen fortæller, at afdelingen ikke har vedtaget en linje, men de har stemt for at Gladsaxe tilslutter sig netværket og støtter, at undersøgelserne bliver sat i gang. Emilces egen holdning er overvejende positiv.

– Når der kommer et konkret forslag, tror jeg, vi kommer til at stemme for, siger hun. Men hun har dog nogle forbehold.

– Jeg synes, der fokuseres alt for ensidigt på bompenge i stedet for også at se på andre muligheder, f.eks. bilfri zoner. I øvrigt tror jeg, at de overvurderer mulighederne, når de siger, at afgifterne kan skaffe over en mia. kr. Det skulle jo gerne virke, så der ikke kører så mange biler igennem betalingsystemet.

Emilce synes også, at man skal se på mulighederne for at kombinere afgiften med et netkort til den kollektive trafik, sådan som Enhedslisten har foreslået i Folketinget.

VENSTREFLØJEN OG BOMPENGE

Forslaget om bompenge/betalingsring/trængselsafgifter har en lang historie på den danske venstrefløj.

Dele af venstrefløjen kæmpede i 1980'erne en kamp imod socialdemokraterne på Københavns Rådhus om at indføre bompenge. Fra andre dele af venstrefløjen, bl.a. SAP, blev forslagene kritiseret for at ramme de forkerte, blandt andet arbejdere fra omegnen, der var afhængige af daglig transport i bil ind til byen.

Indførsel af bompenge i flere storbyer har gjort diskussionen aktuel igen. Enhedslisten stillede i 2001 et forslag i Folketinget. Forslaget bygger på det system, som netop var indført i Oslo, men med en vigtig ændring. Bilisterne skulle kunne købe et kort, som samtidig skulle gælde til tog og busser. På den måde vil det blive tillokkende at lade bilen stå og tage den kollektive trafik uden ekstraudgifter.

Trafik- forstoppelse kræver sin løsning

AF SVEND VESTERGAARD JENSEN

Hvad enten man er bilist eller ej, lider alle under bilismen, især i og omkring de større byer. Bilisten sidder i kø. Gennemsnitshastigheden i myldretiden er faldet i takt med forøgelsen af antallet af biler. Bilkøerne ved indfaldsvejene til byerne bliver stadig længere. De koster i tid og penge. Alene i hovedstadsområdet er trængselsudgifterne sat til 6 mia. kr. årligt.

Problemet vokser år for år på grund af det herskende politiske flertals prioriteringer. I 2006 kom der 300.000 flere biler på vejene i Danmark.

Alle – også bilisten – indånder de forskellige stoffer fra bilens udstødning. Alle modtager den voldsomme støj.

– Befolkningsundersøgelser viser, at folk, der bor tæt ved trafikerede veje, bliver mere syge. Det drejer sig om luftvejssygdomme som astma og bronkitis, men der er også set øget dødelighed, siger Steffen Loft, professor i folkesundhed ved Københavns Universitet.

Specielt bilernes udstødning af partikler og kvælstofilter er alvorlig at indånde.

– Det er sandsynligt, at de forstær-

ker hinanden, siger Steffen Loft, der vurderer, at risikoen stiger drastisk ved at indånde luften langs vejene.

Det er tankevækkende, at der i disse år er en succesfuld kamp mod passiv rygning, men ikke en tilsvarende indsats mod forureningen fra bilerne. I København dør hvert år cirka 500 mennesker som konsekvens af bilernes partikelforurening.

Pisk og gulerod

I Stockholm har der siden begyndelsen af 2006 været indkrævet bompenge. I London har borgmester Ken Livingstone – Røde Ken – haft succes med sin trafikpolitik, hvor der siden starten af 2003 er blevet opkrævet kørselsafgifter. Livingstone er i tilgift blevet uhyre populær for sin enkle håndtering af problemerne. Den første dag forsvandt 60.000 biler fra Londons gader og stræder. Den øvrige trafik i det centrale London gled 20 procent hurtigere. Ulykkerne faldt tilsvarende. Der undersøges nu, om systemet skal omfatte samtlige 22 millioner bilister i landet.

Noget tyder altså på, at der skal pisk til, kørselsafgifter til – også i danske storbyer.

Det er ikke lige til at få bilisterne ud og bruge den kollektive trafik. Den mobile frihed er på spil. Bilis-

ten er hellig, fordi den er kernen i dette samfunds infrastruktur. Bilen er i det borgerlige samfund mere end et transportmiddel. Det handler om det »fri rum«, det private overfor det kollektive, mv.

Forudsætningen for en løsning er, at den kollektive skinebårne transport udbygges kraftigt. Erfaringerne fra europæiske storbyer viser, at forskellige slags letbaner kan få bilister til at skifte transportmiddel. Tog, letbaner og sporvogne har den komfort, der kan få bilister op i det kollektive. Hyppigere afgang, god service, osv. Det er guleroden.

Indtægter fra et bomsystem må øremærkes til udbygning af den kollektive transport med den skinebårne som det bærende element.

Et bompengesystem er et elektronisk betalingssystem. Bompengkortet fungerer også som gyldig rejsehjemmel til den kollektive trafik i storbyerne.

Social slagside vil nogle indvende. Men billetter til den kollektive trafik er gennem de seneste årtier steget betydeligt mere end prisen på en liter benzin.

Fordelen ved en afgift er, at bilisten får klart signal om den miljøbelastning og CO₂-udslip, han/hun påfører byen og samfundet.

Stockholm, Oslo, London

Billtullar, veipricing og cogestion charge

Andre hovedstæder i Europa har indført et afgiftssystem for at køre ind i byen. Og det virker. Skeptikere fra venstrefløjen støtter nu ideen – i den rigtige udformning. Erfaringen fra Sverige viser nemlig også, at det kan gå helt galt, når de borgerlige bestemmer.

AF ÅGE SKOVRIND

Den offentlige mening skiftede fra negativ til positiv, da et halvt års forsøg med trængselsafgifter sluttede i Stockholm i august sidste år. Trafikmængden blev nedsat markant, og der var sket en mærkbar forbedring

af miljøet. Der var også stor tilfredshed med forsøget fra folk, som arbejder i transportsektoren, varetransport, taxa- og buschauffører osv. Arbejdsgiverne tjente på, at trafikken gled hurtigere.

Forsøget var indført af bystyret i Stockholm, dvs. socialdemokra-

ter, Venstrepartiet og Miljøpartiet. Modstanden kom fra højrefløjen, moderaterne og folkpartiet, og fra bil-lobbyen med argumenter om, at bilisternes individuelle frihed var truet osv.

Et vigtigt element i den svenske ordning var, at indtægterne gik til

Renere luft og plads til cykler i byen må ses som et fremskridt for arbejderklassen.

satsning på udbygning af kollektiv trafik, og lavere billetpriser

Indtægter til flere veje

Ved kommunalvalget i september 2006 skete imidlertid to ting. De borgerlige, som havde været imod forsøget med trængselsafgifter, vandt flertal i Stockholms byråd, men samtidig viste en folkeafstemning et klart flertal for at indføre trængselsafgifterne permanent.

Det borgerlige styre i Stockholm er derfor tvunget at indføre dem, trods at de er imod. Ordningen bliver gennemført fra 1. juli i år.

Indtægterne vil imidlertid ikke længere gå til udbygning af kollektiv trafik, men til udbygning af vejnettet.

– Det er helt vanvittigt, siger Kjell Pettersson fra Socialistiska Partiet, SAP's søsterparti i Sverige.

– De forsøger at tilfredsstille to modstridende interesser på samme tid.

Også på et andet punkt kan stockholmerne mærke en forskel. Det tidligere bystyre indførte enhedstakst, dvs. at en bus- eller togbillet i hele hovedstadsområdet kostede 20 kroner. Tidligere kunne man betale op til 80-90 kroner. Enhedstaksten er afskaffet fra 1. april af det borgerlige bystyre, så billetpriserne er steget markant.

Kritik

I Socialistiske Partiet var der lidt diskussion, da trængselsafgifterne første gang blev indført som forsøg. Enkelte medlemmer var imod, fordi afgifterne vender den tunge side nedad, dvs. først og fremmest ville betyde en forringelse for almindelige lønmodtagere.

Men langt de fleste støttede forsøget og vurderede bagefter, at resultaterne var meget vellykkede.

– Men vi er selvfølgelig imod at bruge indtægterne til udbygning af vejnettet. Pengene skal øremærkes

til kollektiv trafik og priserne skal sænkes. Så nu er vi imod den måde, man bruger pengene på, siger Kjell Pettersson.

Betalingsring i London

Den 17. februar 2003 indførte London en betalingsring omkring det indre London. Ordningen er udvidet fra februar i år til et område dobbelt så stort. Resultatet har været en voldsom reduktion i storbytrafikken, som tidligere hensatte bilisterne i time-lange køer for at komme ind og ud af storbyen.

En af dem, som i starten var modstander af ideen om en betalingsring, var Alan Thornett, mangeårigt medlem af Fjerde Internationales ledelse og aktiv i opbygningen af en venstreopposition til New Labour. Han så afgiftssystemet som en asocial skat, der splittede arbejderklassen, mens de rige ufortrødent kunne fortsætte med at svine byen til.

Arbejderklassens interesse i ren luft

Men han har skiftet holdning og er i dag som udgangspunkt tilhænger af trængselsafgifter.

– Jeg er først og fremmest nået der til, fordi trængselsafgifterne virker. De nedsætter trafikmængden og skaber et bedre bymiljø. Det er rigtigt, at vores tilgang må være, hvordan det påvirker arbejderklassen, men det handler ikke bare om, hvor meget det koster at køre bil, siger han.

– Renere luft er et fremskridt for arbejderklassen. Mindre CO₂-udslip, som begrænser drivhuseffekten, er også en arbejderklassesag. Vi skal passe på ikke at blive for snævre i definitionen af arbejderklassens interesser, altså at gøre det til et rent økonomisk spørgsmål.

Samtidig er han fortalende for et differentieret, progressivt afgiftssystem, så større biler betaler højere afgifter. Men det er allerede på vej.

– Biler, som kører på alternativt

brændstof, er fritaget for afgift, ligesom motorcykler og cykler. Derimod skal forurenende lastbiler snart betale 200 pund dagligt, hvor afgiften på almindelige biler er 8 pund.

– Vi må selvfølgelig koble dette system med bedre og billigere offentlig transport. Men der er også en grænse for, hvor mange busser der kan køre på vejene. Derfor er det også et spørgsmål om bedre byplanlægning og at afskaffe unødvendig rejsetid, slutter Alan Thornett.

Veipricing i Oslo

Også i Oslo er der indført en betalingsring. Det skete i 1990 på baggrund af en plan om ca. 50 fremtidige vejudbygninger i Oslo og nabokommunen Akershus. Finansieringen af planen skete dels med midler fra den norske stat (45 procent), og dels igennem direkte brugerbetaling (55 procent). Planen er fulgt op af en Oslopakke 2, som løber frem til 2011. Oslopakke 2 skal sikre en udbygning af den kollektive trafik i løbet af ti år, som ellers ville have taget omkring 25 år.

I Rødt! (tidligere Rød Valgallianse) har man traditionelt været skeptisk over for trængselsafgifter, men holdningen er de senere år blevet mere positiv.

I partiprogrammet hedder det nu:

»Veipricing er et eksempel på en »grøn skat«, som kan bruges til meget forskellige formål. Veipricing kan bruges som en ren afgift for at skaffe penge til vejbyggeri, og som et trafikregulerende middel og for at skaffe penge til kollektiv transport. Stat og kommuner kan for eksempel bruge det til at få den størst mulige skatteindtægt af nødvendige arbejdsrejser.

Derfor vil Rødt vurdere hvert vejpriseringsprojekt ud fra det samfærdsselspolitiske mål, det tjener. Rødt støtter brug af veipricing for at lægge begrænsninger på privatbilismen og fremme overgang til kollektive transportformer.«

Støt socialisterne i Filippinerne!

AF SAP'S FORRETNINGSUDVALG

Ifølge den øverste chef for det filippinske politi forløb sidste mandags valg på Filippinerne »relativt fredeligt«. Ikke desto mindre er 126 personer blevet dræbt i forbindelse med valget, og efter valget har regeringskritiske kræfter måttet forsvare deres stemmer med livet som indsats.

På Filippinerne sælges stemmer til højest bydende, valgsvindel er udbredt, og militæret har forhindret valget i at blive gennemført i de områder hvor venstrefløjen står stærkt. Som en filippinsk socialist udtrykker det: »Valg i Filippinerne har altid været domineret af våben, bøller og penge.«

På den sydøstlige ø Mindanao, landets andenstørste med 17 millioner indbyggere, står den filippinske sektion af 4. Internationale, The Revolutionary Worker's Party-Mindanao (RWPM), forholdsvist stærkt. Øen er sammensat af mange etniske grupper og er præget af konflikt og en stærk militær tilstedeværelse.

RWPM har ikke legal status og kan derfor ikke stille op til valg. Derfor støttede partiet aktivt partilisten Anak Mindanao, også blot kaldet Amin.

Amin samler folk på tværs af etniske og religiøse skel og kæmper for en multietnisk fredelig løsning af

konflikten på Mindanao. I skrivende stund er der kun blevet optalt ca. 10 procent af stemmerne, disse tyder på at Amin står til at blive nummer fire i Mindanao ud af ca. 100 partilister, der stillede op.

Staten valgte dog at annullere valget i 14 kommuner, hvor Amin står stærkt, officielt pga. »sikkerhedssituationen«. I hele Lanao del Norte-provinsen har der været en længerevarende strømafbrydelse, som Amin mener er fingeret for lettere at kunne gennemføre valgsvindel.

Flere valgsteder i områder, hvor venstrefløjen står stærkt, er blevet angrebet med skarpe skud og håndgranater. Mandag aften indebrændte to lærere, da deres skole, som fungerede som valgsted, blev sat i brand.

Amin og RWPM bliver ikke kun angrebet af militæret og højrefløjen. Maoisterne, der dominerer den filippinske venstrefløj, angriber også Amin og RWPM fysisk og militært.

Nu er valget overstået, og alt tyder på, at Amin har fået et flot resultat. Men dette resultat kan kun gavne, i det omfang stemmerne bliver talte. Derfor har RWPM og Amin nu sat alle kræfter ind på rent fysisk at forsvare stemmesedlerne, som både maoister og højrefløjskræfter helst ser afbrændt.

Både venstrefløjsaktivister og udenlandske valgobservatører har

rapporteret om omfattende valgsvindel.

For en måned siden indledte vi den årlige indsamling til 4. Internationales arbejde. I sidste uge fik vi en henvendelse fra vores filippinske kammerater, hvor de anmoder om økonomisk opbakning til Amins kamp for at få anerkendt de stemmer, der er givet til partilisten. Derfor har SAP's Landsledelse besluttet, at i år går indsamlingen til Filippinerne.

Vi har sat et mål på 12.000 kr. som skal gå til partiet Anak Mindanao og deres konsekvente, men yderst besværlige og risikofylde, kamp for et multietnisk, fredeligt, retfærdigt og progressivt Mindanao. Ved at give et bidrag støtter du denne kamp og giver filippinske socialister en chance, der reelt kan betyde liv eller død, for at forsvare sig selv og fortsætte kampen.

18. maj 2007

Redigeret og forkortet af SI-redaktionen

STØT INDSAMLINGEN

SI opfordrer læserne af bladet til at støtte de filippinske socialister økonomisk. Alle beløb kan indsættes på:

Den Danske Bank,
Solidaritetsfonden,
reg.nr. 1551, kontonr. 5100 852,
mrk. FI-indsamling.

Du kan få ugens kommentar fra SAP's forretningsudvalg i din mailbox ved at sende en mail til sap@sap-fi.dk

Nye udfordringer for Enhedslisten

AF SAPI'S LANDSLEDER

Enhedslistens årsmøde fandt sted i en turbulent atmosfære. Partiet var kommet i fokus på grund af, at en troende muslim, Asmaa Abdol Hamid havde meldt sig på banen som folketingskandidat.

Der er absolut intet i vejen for, at man som troende (på en hvilken som helst religion) kan være folketingskandidat for Enhedslisten og være socialist. Men lige så oplagt er det, at det ikke er nogen kvalifikation i sig selv at være troende (heller ikke troende muslim). Derfor var der al mulig grund til, at mange delegerede på årsmødet, og mange medlemmer og sympatisører inden årsmødet stillede spørgsmål om, hvad Asmaa egentligt står for politisk – i teori som i praksis. Hun var trods alt stort set kun kendt som troende muslim med tørklæde – i modsætning til de andre spidskandidater, med en mangeårig praksis på venstrefløjen, i bevægelser og for de flestes vedkommende i Enhedslisten.

Medvirkende til, at tørklædet og religionen kom så højt op på dagsordenen var, dels den generelle mangfoldighedsdagsorden i Enhedslisten, udtrykt mest markant i støtten til Ungdomshuset og Christiania. Dels debatten om islam som sådan, hvor Dansk Folkeparti bruger de islamistiske diktaturer i Mellemøsten til en total dæmonisering af Islam og muslimer. I det farvand har Enhedslisten indtaget det rigtige standpunkt. Bevaret mangfoldighedsdagsordenen, uden at forfalde til en kulturrelativisme, hvor undertrykkelsesforhold vurderes forskelligt, ud fra folks kulturelle, etniske eller religiøse baggrund. Denne balance er eks-

tremt vigtig at bibeholde og rodfæste blandt alle medlemmer af partiet. Det er selvfølgelig især vigtigt, når det handler om partiets egne medlemmer/repræsentanter, fordi medlemskabet af Enhedslisten bygger på tilslutningen til vores samlede program.

For mange mennesker (også ind i Enhedslistens rækker) er religion i almindelighed og islam i særdeleshed en direkte hæmsko for kampen for ligestilling mellem kvinder og mænd og mellem mennesker af forskellig seksuel orientering. Denne holdning kan ikke bare afvises – lige så lidt som den kan siges at være sandheden. Man kan lidt polemisk sige, at begge holdninger er udtryk for fundamentalisme. Men netop derfor er det væsentligt, at forholdet mellem religion og politik bliver diskuteret ordentligt igennem blandt medlemmerne.

Under forudsætning af, at Enhedslisten kan holde tungen lige i munden, kan opstillingen af Asmaa styrke partiets rolle i værdidebatten. Men hvis partiet forfalder til en nok så velment kulturel relativisme kan det ende med et sviende nederlag. Ikke alene for Enhedslisten, men for retten til mangfoldighed i samfundet som sådan.

Diskussionerne om mangfoldighed og Asmaas opstilling var ikke de eneste væsentlige på årsmødet.

For det første var det vigtigt at få afklaret, hvad Enhedslistens rolle er i forhold til (og samarbejde med) den øvrige opposition op til og efter et kommende folketingsvalg. Her var det godt, at der var en stort set enig opbakning til, at vi ikke blot har brug for en ny regering, men også en ny politik. Og at en ny politik ikke

udspringer af en S-regering (med eller uden SF og RV), men af bevægelserne og af krav, der stilles af bevægelserne. Man kan selvfølgelig sige, at den parlamentariske udvikling siden årsmødet har ændret ved mange ting, og giver nye udfordringer for Enhedslisten, inden for som uden for Folketinget – men det har i hvert fald ikke gjort beslutningerne fra årsmødet mindre rigtige.

I forlængelse af årsmødets beslutning om regeringsspørgsmålet, var det også glædeligt, at et flertal på årsmødet bakkede op om forslag til Sundheds-handlingsprogrammet, som gjorde op med budget-ansvarlighed i modsætning til folkelig bevægelse. Det handler om bevarelse af lokale skadestuer, fødeafdelinger mm., hvor der flere steder i landet er opbygget en folkelig modstand mod lukninger, som et aktuelt udtryk for forsvaret af den offentlige velfærd. Men diskussionerne afspejler også, at Enhedslistens parlamentariske rolle i regioner og kommuner ikke er afklaret.

De ovennævnte emner var selvfølgelig ikke de eneste på årsmødet.

Opsamlende må vi konstatere, at årsmødet på flere måder markerede fremskridt i organisationsforståelsen. Dels ved en bred enighed om, at det er nødvendigt at prioritere såvel diskussioner som kampagner. Dels ved en stadig større forståelse for betydningen af, at Enhedslistens medlemmer er organiseret i bevægelserne for bedst muligt at kunne udvikle disse bevægelser og udvikle Enhedslisten.

De to vedtagne kampagner – om sundhedspolitik og udvikling af den offentlige velfærd – er en oplagt mulighed for netop at styrke organisationen i bevægelserne. I første række af partiets medlemmer inden for sundhedssektoren og blandt de offentligt ansatte. Men også i andre dele af fagbevægelsen og blandt uddannelsessøgende, hvor kampen for sundhed og velfærd for alle er lige så relevant.

12. maj 2007

Begmand til ledelsen i 3F

Næsten to tredjedele af medlemmerne i 3F stemte nej til de nye overenskomster på det private område.

AF ÅGE SKOVRIND

30. april kunne forligsmanden offentliggøre resultatet af urafstemningen om nye overenskomster på det private område. 55,7 procent af LO's medlemmer stemte ja til mæglingforslaget. 37,2 procent af de stemmeberettigede deltog i afstemningen, som omfattede medlemmer fra 13 forskellige fagforbund.

Af disse skiller Fælles Fagligt Forbund – 3F – sig ud fra de øvrige. Det er langt det største forbund (omkring 40 procent af de stemmeberettigede var 3F'ere) og samtidig det forbund, der sagde markant nej. Eneste andet forbund med et nej-flertal var FOA. Men her handler det kun om 590 nej-stemmer. I alle øvrige forbund var der et ja-flertal. I HK var stemmedeltagelsen kun 28,5. Her sagde 78,4 ja. Dog er det værd at notere, at i HK-Privat var det med den snævre margin, at ledelsen opfordrede til et ja. 11 sagde ja i sektorstyrelsen og 10 nej.

I Dansk Metal stemte 38,1 procent af medlemmerne. 65,9 af dem sagde ja. Der var kun nej-flertal i Horsens (aktiv i kampagnen OK-2007), Sønderborg (Danfoss) og teleafdeling 18.

Aktive afdelinger sikrede nej

Hos 3F stemte over 96.000 medlemmer nej. Det svarer til 62,8 procent. Tendensen er, at de afdelinger, der

anbefalede et nej, også har gjort en ekstra indsats for at få stemmedeltagelsen i vejret.

Et godt eksempel er 3F Kastrup, som kan prale af den næsthøjeste deltagelse, nemlig 60,9 procent, og samtidig har den suverænt største andel af nej-stemmer: 92,3 procent.

I Silkeborg fulgte et flertal på 68 procent af medlemmerne bestyrelsens opfordring til et nej. Fagforeringsformand Christian Juhl forklarer det således:

– De fleste i 3F tager udgangspunkt i den virkelighed, de lever i. De har ment, at der var økonomiske muligheder for et bedre resultat, uden at det havde givet arbejdsgiverne økonomiske problemer. Der til kommer, at de ufaglærte altid har været den mest udsatte lønmodtagergruppe, og at der altid blandt SID'erne har været en kritisk holdning, når man skulle vurdere et overenskomstresultat.

Han fremhæver specielt chaufførerne som en vigtig gruppe, som var med til at sikre et nej i 3F.

– I gamle dage var det de store industrivirksomheder, som kunne lamme produktionen. I dag har transportområdet fået en nøglerolle.

– Chaufførerne spillede med musklerne, de havde også en høj stemmeprocent. De havde et godt netværk, og de viste deres mening undervejs, bl.a. ved at nedlægge arbejdet for

at lægge pres på forhandlerne. Hele processen med udlicitering af busdriften har ført til en stærkere faglig organisering og bevidsthed i denne gruppe, vurderer Christian Juhl.

Forbedringer

LO-ledelsen pralede ellers med, at de havde forhandlet sig frem til »det bedste forlig i deres tid«. Og Fagbladet skriver, at »økonomisk er årets overenskomstresultat beviseligt det flotteste i 20 år.«

Først og fremmest ligger forbedringerne i lønstigninger og en forhøjelse af pensionen til 12 procent. En klar forbedring er, at betalt forældreorlov udvides med 3 uger fra 6 til 9 uger. De 9 uger fordeles med 3 til faderen, 3 til moderen, og 3 til en af parterne. Desuden indføres ekstra pensionsindbetaling i forbindelse med de 14 ugers barselsorlov.

Af øvrige forbedringer kan nævnes udvidelse af området for »selvvalgt uddannelse« i 2 uger og en vis opsparring hertil.

To andre punkter er mere tvivlsomme. Tillidsrepræsentanter skal nu belønnes for arbejde i fritiden. Bagsiden er, at det sker i stedet for nedsat arbejdstid til tillidsmandsarbejde i arbejdstiden.

Endvidere indføres en såkaldt »fritvalgskonto«, som der i første omgang sker en beskeden indbetaling til. Det »frie valg« består derfor i før-

ste omgang hovedsageligt i, at man kan opgive sine feriefridage og i stedet få dem udbetalt, eller sætte dem ind på sin pensionsopsparing. Det principielt nye er, at de ansatte får en forbedring, hvor de selv kan bestemme, om den skal konverteres til lønforhøjelse eller mere frihed.

Argumenter for nej

De konkrete argumenter for at stemme nej handlede i høj grad om, hvad forliget ikke indeholder. Der er ingen forbedringer for skifteholdsarbejdere, ingen nedsættelse af arbejdstiden, og ingen væsentlige løft til lærlinge og de lavest lønnede, dvs. ingen solidariske elementer.

Men der er næppe tvivl om, at indtrykket af generel økonomisk vækst, bugnende overskud i virksomheder og i statskassen har givet forventninger om, at også almindelige lønmodtagere skal have del i kagen.

Formanden for 3F Nordsjælland, Tue Tortsen, udtrykker det således:

– Det er svært for os tillidsfolk at forklare dette over for medlemmerne, som ikke kan forstå, hvorfor de ikke skal have større del i de gode tider. Det er indlysende, at nej'et bundet i reel utilfredshed med resultatet set i forhold til de muligheder, opsvinget har givet, og afstanden til de krav, som var stillet fra arbejdspladserne.

Selvransagelse

Christian Juhl forudser, at nej-flertallet i 3F fører til en demokratiseringsproces i forbundet. Hovedbestyrelsen vil nu nedsætte en række udvalg for at vurdere, hvad der gik galt i samspillet mellem medlemmer og forhandlere.

– Jeg er næsten sikker på, at et af de bud, der kommer, er, at vi skal prioritere kravene, for at komme tættere på medlemmerne.

Ligeledes vil der komme krav om at afskaffe eller ændre reglerne om at sammenkæde forskellige overenskomstområder i en fælles afstemning. Derimod vil der ikke komme til at rulle hoveder i 3F-ledelsen.

– Det tror jeg ikke. Folk i toppen er blevet mere selvkritiske, og heldigvis har vi kongres allerede i efteråret. Men når medlemmerne stemmer nej, er det ikke nødvendigvis en kritik af forhandlerne.

– Jeg plejer at sige, at forhandlerne ikke har fattet forhandlingens anatomi. De tror, de kun har et skud i bøssen. I stedet for at blive fornærmede, skulle de være glade, når medlemmerne stemmer nej. En visioner leder ville sige: Fedt, I har sagt nej, I vil videre. Det er godt, at vi har nogle aktive medlemmer, nu må vi gå ud til en offensiv i anden halvleg.

– Og lige præcis i år havde vi mulighed for at sætte trumf på i forhold til det politiske system. Et overenskomstindgreb kunne blive et døds-

stød til regeringen – i forlængelse af protesterne i efteråret, for harmen over regeringens velfærdsforringelser er meget udbredt, siger Christian Juhl.

Udfordring

OK2007-initiativet – et landsdækkende netværk af faglige repræsentanter – har indkaldt til faglig konference den 7. juni for at diskutere erfaringerne fra overenskomstkampen og fremtiden for fagbevægelsen.

En af de centrale diskussioner vil blive, hvordan man kan samle en aktiv bevægelse for offensive krav næste gang. Formanden for 3F Industri & Service København, Finn Sørensen, har et bud:

– Ser man på udviklingen i samfundet i øvrigt, hvor flere og flere bukker under for fysisk og psykisk nedslidning, så ligger det samlende tema lige for: Vi arbejder simpelt hen for meget, vi har alt for lidt indflydelse på vores egen arbejdstid – og dermed også på vores fritid. Sæt arbejdstiden ned, stram op på arbejdsreglerne, begræns overarbejde og arbejde på ubekvemme tidspunkter.

LO AFSTEMNINGSRISULTAT OK 2007						
Forbund	Antal stemmeberettigede	Ja-stemmer	Nej-stemmer	Stemmer i alt	Stemme-pct.	Ja-pct.
Blik og Rør	7.574	2.509	1.187	3.696	48,5	67,9
Elforbundet	19.461	4.337	2.211	6.548	33,6	66,2
FOA	1.534	274	316	590	38,5	46,4
Frisør	4.822	742	103	845	17,5	87,8
Funktionærforb.	5.774	1.375	945	2.320	40,2	59,3
3F	240.172	35.712	60.393	96.105	40,0	37,2
HK	136.353	30.478	8.396	38.874	28,5	78,4
Jernbaneforb.	323	134	58	192	59,4	69,8
Malerforb.	10.103	1.477	1.316	2.793	27,6	52,9
Metal	102.509	25.719	13.287	39.006	38,1	65,9
NNF	17.392	8.122	4.630	12.752	73,3	63,7
TiB	43.167	9.781	5.233	15.014	34,8	65,1
TL	8.774	2.439	0.363	2.802	31,9	87,0
I alt (urafstemning)	597.958	123.099	98.438	221.537	37,0	55,6
SL (kompetent fors.)	4	1	0	1	37,0	100,0
Samlet LO	597.962	123.100	98.438	221.538	37,0	55,6

Folkekapitalisme uden folk

Boligpriserne er ikke bare steget af sig selv. Det er en politisk prioritering for regeringen. Formålet er at forgylde overklassen, skaffe kapital til børserne og styrke dansk erhvervsliv i den internationale konkurrence.

AF NICOLAI BENTSEN

»Lad penge være penge. Eller lad dem i det mindste tjene sig selv. Så kan du få lidt bedre tid til det, det ellers kan være svært at få tid til...« Sådan beskriver Jyske Bank sin nyeste service Jysk Formuepleje.

Formuepleje eller wealth management er en service, som alle danske banker i dag tilbyder sine kunder. Og takket være de skyhøje ejendomspriser er selv helt almindelige lønmodtager begyndt at overveje, hvordan de bedst kan investere deres formue.

I Politiken lød en overskrift for få år siden »Høje boligpriser giver fest på børsen«, mens Berlingske Tidende begejstret erklærede »Vi er alle kapitalister«.

De stigende boligpriser har måske nok givet flere danskere fornemmelsen af at kunne lege kapitalister. Men det er toppen af det danske borgerskab, som nyder godt af den »folkekapitalisme«, som Fogh-regeringen i det stille har banet vejen for.

Den stille revolution

I de senere år er der sket en mindre revolution af dansk økonomi. De seneste ti år er priserne på danske ejerboliger blevet mellem fordoblet og firdoblet alt afhængig af boligens kvalitet, placering og boligtype. Det har givet millioner af danskere me-

get store friværdier i deres boliger. Disse friværdier har mange udnyttet til at låne penge i banken, for at rejse, bygge nyt køkken eller købe ny bil. Faktisk er danskerne nu en af de mest forgældede folk i verden. Den gennemsnitlige danske husstand skylder 740.000 kroner væk. Til sammenligning skylder en amerikansk husstand »kun« 525.000 kroner, selvom amerikanerne regnes for dybt forgældede.

Men flere og flere danskere har valgt at låne ikke kun til forbrug, men også for at investere – først og fremmest i aktier. Ifølge Dansk Aktionærforening ejer i dag cirka 30 procent af den danske befolkning aktier.

Det kan man se på aktiemarkedet. Hvor private investorer ejede 16 procent af det danske aktiemarked i 1998, så ejer de i dag hele 28 procent. Denne nye tilførsel af kapital fra private aktionærer har været med til skabe det boom på aktiemarkedet, som har tredoblet aktiekurserne siden 1998. Overraskende nok i en periode, hvor antallet af børsnoterede selskaber er faldet fra 235 i 2000 til 179 i 2005.

Fogh presser priserne op

Man kan let få det indtryk, at det er markeds kræfterne alene der har skabt de høje boligpriserne, og dermed sikret den nye kapital til ak-

tiemarkedet. Men udviklingen i boligpriserne er ikke noget, der ligger uden for menneskelig kontrol. Stigningen i boligpriserne kunnet været undgået, hvis regeringen havde fulgt opfordringen fra Enhedslisten og gjort som i Sverige, hvor man beskatter gevinsten af prisstigningen, når boligen sælges.

Men regeringen har ønsket de stigende boligpriser. Regeringen har bare ikke gjort noget stort ideologisk nummer ud af dette, fordi det har passeret dårligt med strategien om at fremstå som velfærdsstatsbevarende. Mens Nyrup-regeringen med påskepakken i 1998 satte en midlertidig dæmper på boligmarkedet, så har omvendt Fogh-regeringen i det stille pustet til boligpriserne. I første omgang ved at fortolke skattestoppet på en helt særlig måde, når det drejede sig om beskatning af bolig. For alle andre skatteformers vedkommende er det skatteprocenten, der er blevet sat i bero, men for boligskattens vedkommende er det skatten i kroner og øre. I anden omgang indførte regeringen de såkaldte afdragsfrie lån, der gør det muligt at udskyde afdrag på boliglån til senere i livet. Begge dele gør det billigere at side i en ejerbolig de første år, det øger antallet af boligkøbere og presser dermed priserne op.

Fogh-regeringen har derudover

forsøgt at skaffe øget kapital til de danske børser ved at liberalisere de danske pensionskasser. I første omgang er forsøgene dog strandet på grund af modstand fra pensionskasserne. Det er dog lykkedes Fogh-regeringen at få liberaliseret den Særlige Pensionsopsparing (SP), som alle danske lønmodtagere indbetalte til i perioden 1998-2003. Der er indbetalt i alt 43 milliarder, som lønmodtagerne nu får lov at investere på den såkaldte Folkebørs.

Mere kapital til børserne

Der er flere grunde til, at Fogh-regeringen gennem pensionsliberaliseringer og stigende boligpriser har ønsket at frigive mere kapital til investeringer på børserne.

For det første er det givet, at regeringen tror på de liberalistiske ideer om, at pengene ligger bedst i borgernes lommer, og at væksten i samfundet vil stige, hvis blot dansk erhvervsliv får adgang til mere kapital.

For det andet betyder de stigende boligpriser, at regeringen kan forgylde sit sociale bagland. Som Ar-

bejderbevægelsens Erhvervsråd dokumenterer i rapporten Fordeling og Levevilkår 2007, er det først og fremmest den absolutte top i samfundet, som er blevet forgyldt af de stigende boligpriser (se faktaboks).

For det tredje er der tale om en vigtig, men skjult værdipolitisk kamp om de herskende ideer i samfundet. I takt med at store dele af arbejderklassen og middelklassen får en oplevelse af at være ejere og måske ligefrem investorer, vil de naturligt i stigende grad begynde at identificere sig med borgerskabet. Det vil de gøre på trods af, at de økonomiske realiteter er, at de trods aktie- og boliggevinst stadig får hovedparten af deres indtægt fra lønarbejde. På den måde skaber regeringen det ideologiske fundament for yderligere neoliberale reformer.

For det fjerde handler udviklingen om at styrke toppen af erhvervsliv i dens konkurrence med udlandet. Mikael Nyberg forklarer i sin bog Kapitalen.com, hvordan det amerikanske aktieboom i 1990'erne i høj grad var drevet af, at antallet af private investorer blev firdoblet i 1990erne.

De kunstigt høje aktiekurser gav de amerikanske virksomheder adgang til uhyre summer af kapital. Det gav dem mulighed at opkøbe mindre bemidlede konkurrenter i udlandet. Europæiske virksomheder var naturligvis utilfredse med denne situation og krævede, at de europæiske regeringer skulle understøtte handelen på deres egne børser. Blandt andre sammenslutningen af store europæiske industrivirksomheder, European Round Table, pressede derfor på for at få gennemført pensionsreformer i de europæiske lande, så der kunne frigives kapital til børserne.

De høje boligpriser handler altså i høj grad om at sikre de største danske kapitalister i den internationale konkurrence.

Det er da også lederne af dansk storkapital, der har vundet allermest på de sidste års stigninger i aktiekurser og boligpriser. Den private formue for Danmarks fem rigeste personer og familier er således på blot seks år steget med 62 milliarder fra 173,7 milliarder i 2000 til 235,7 milliarder sidste år.

DANMARKS FEM RIGESTE PERSONER/FAMILIER 2006

Navn	Firma	Privat formue
Mærsk Mc-Kinney Møller	A.P. Møller (Rederi og industri)	141.200 mio.
Familien Kann Rasmussen	VKR Holding (Velux)(Industri)	35.400 mio.
Keld Kirk Kristiansen og familie	Lego (Industri)	28.500 mio.
Familien Clausen	Danfoss (Industri)	15.400 mio.
Niels Due Jensen og familie	Grundfoss (Industri)	15.200 mio.
Total		235.700 mio.

Kilde: Berlingskes Nyhedsmagasin 2006. Fundet på www.dr.dk/Nyheder/Penge/2006/09/01/065506.htm

Boligmarkedet forgylde de ekstremt rige

En årsrapport fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd dokumenterer, at skellet mellem lejere og ejere vokser. Mere overraskende dokumenteres det, at det primært er de allerrigeste, som forgylde af stigende boligpriser.

AF NICOLAI BENTSEN

I sin årlige rapport Fordeling og Levevilkår 2007 ser Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på, hvilke grupper i samfundet, der har nydt godt af de senere års stigninger på aktie- og boligmarkedet.

Rapporten konkluderer, at i pe-

rioden 1997-2004 er den private formue vokset voldsomt for befolkningen som helhed. Denne stigning kan alene henføres til stigende friværdier for boligejere, og har været kraftigst i perioden 2001-2004.

Følger man de samme personer gennem perioden 2001 til 2004, kan det konstateres, at den gennemsnit-

lige nettoformue er steget med 90.000 kroner per person (målt i 2006-kroner). Men denne stigning er meget ulige fordelt. En beboer i en almen-nyttig boligforening har kun oplevet en formuestigning på sølle 8.000 kroner. En beboer i en andelsforening har set sin formue stige med 16.000 kroner. Omvendt er boligejernes formue vokset med i snit 130.000 kroner på de tre år.

De rigeste forgylde

At de senere års formuestigninger er gået lejerne forbi, er der sådan set ikke noget overraskende i. Det overraskende ved rapporten er, hvor lidt almindelige boligejere har fået ud af de stigende boligpriser, og i hvor høj grad det er de rigeste boligejere, som er løbet med fortjenesten.

Følger man de samme personer gennem perioden kan det konstateres, at omkring halvdelen af boligejerne har set deres formue vokse med under 100.000 kroner på de tre år.

Til gengæld har de ti rigeste procent af boligejerne øget deres formue med 740.000 kroner per person. Og den rigeste procent af boligejerne har øget formuen med godt 2,5 million kroner per person.

Regner man på disse tal, når man frem til, at halvdelen af den samlede formuestigning i perioden 2001-2004 tilfaldt de rigeste 10 procent af boligejerne. Da boligejerne udgør 60 procent af befolkningen, betyder det, at halvdelen af den samlede formue-

FORMUEUDVIKLING I DANMARK

Udviklingen i nettoformue pr. voksen ejer fra 2001 til 2004, for de ti procent mest formuende ejer i 2004, opgjort i 2006 priser

Formue i 2004		Ændring siden 2001	
Percentil	1.000 kr.	1.000 kr.	Procent
91	1.684	336	25
92	1.787	372	26
93	1.910	391	26
94	2.055	420	26
95	2.236	475	27
96	2.467	522	27
97	2.779	620	29
98	3.255	704	28
99	4.137	982	31
100	9.950	2.556	35
	3.226	738	28

Anm.: I tabellen er ejerne rangordnet efter nettoformuens størrelse i 2004, og derefter er de opdelt på grupper af én person, kaldet percentil. I tabellen er effekterne målt på forløbsdata for alle over 17 år i 2001.

Kilde: AERådet på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

HVAD RAGER BOLIGPRISERNE MIG?

stigning tilfaldt kun 6 procent af befolkningen, mens 17 procent tilfaldt blot 0,6 procent af befolkningen!

Dette skyldes dels det forhold, at hvis boligpriserne stiger med samme procentandel, vil de dyreste boliger stige mest målt i kroner og øre, og dels det forhold, at de dyreste boliger er steget mere procentvis end de billigere boliger.

Noget for intet

Det kan altså godt være, at dele af arbejderklassen og middelklassen har fået en pæn sjat penge ud af de stigende boligpriser, men det er overklassen og først og fremmest cremen af overklassen, som har skummet hovedparten af fløden.

Disse mennesker er kommet sovende til deres nyerhvervede formuer. De har uden at røre en finger kunnet lade boligmarkedet gøre arbejdet for dem. Så når Anders Fogh har haft travlt med at råbe op om princippet om »noget for noget«, så er det altså ikke boligejerne, han har tænkt på.

Siden 2004 er boligpriserne fortsat med at stige. Derfor er beløbene givetvis større i dag, men der er ikke grund til at tro, at det ikke stadig er overklassen, der løber med hovedparten af gevinsten. Den eneste forskel er nok, at nogle af de, der bor i andelsboliger, har haft en større formuestigning end i årene 2001-2004.

Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Fordeling og Levevilkår 2007 + egne beregninger

Som almindelig lønmodtager i et privat udlejningsbyggeri bliver jeg ofte misundelig, når jeg hører om boligejerne, der spenderer deres friværldi på dyre rejser og nye biler. Men er det ikke bare udtryk for jantelovstænkning? Burde jeg ikke være ligeglad med, om boligejerne kan låne penge i banken? Hvis man bekymrer sig om den offentlige sektor, er svaret nej.

AF NICOLAI BENTSEN

I 1970'erne sang Benny Holst og Arne Wurgler »penge alene skaber ingen værdier«.

Denne sætning er lige så sand i dag som dengang. De sidste 10 år er aktiekurserne og boligpriserne (pengene) tredoblet, mens produktion af varer og tjenesteydelser (værdierne) ikke er steget med meget mere end en fjerdedel.

Folks beholdning af penge er altså steget hurtigere end produktionen af værdier i samfundet.

Normalt vil det betyde, at der opstår inflation i samfundet. Men det er faktisk ikke sket. Det er der flere grunde til.

Den første grund er, at hovedparten af samfundets formuestigning er tilfaldet de allerrigeste procent af befolkningen (se faktaboks), og de bruger ikke deres nyvundne kapital på forbrug, men på yderligere spekulation.

Den anden grund er, at prisen næsten ikke er steget på varer, vi importerer fra udlandet. Vi nyder med andre ord godt af de lave lønninger i lande som Kina

Den tredje grund er, at Fogh-regeringen hvert år trækker et to-cifret milliard beløb ud af dansk økonomi, fordi staten opkræver langt mere i skat end den bruger. De seneste år har staten således haft et overskud på 60-80 milliarder kroner om året. Er det muligt både at have 60-80 milliarder i overskud og fastholde et skattestop, uden at det går ud over den offentlige service? De senere års protester blandt offentlige ansatte vidner om, at svaret er nej. Det er med andre ord den offentlige sektor, som betaler prisen for boomet på det danske boligmarked.

Med i billedet hører også, at mange danske boligejere løber en risiko. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd dokumenterer, at den tredjedel af boligejerne, der har købt bolig efter 1998, i snit skylder over en million kroner til banken. Ifølge Jyllandsposten har knap 40 procent af boligejerne optaget lån i form af de rentefølsomme afdragsfrie lån. Det betyder, at store dele af boligejerne kan få alvorlige problemer, hvis boligpriserne falder og/eller renten stiger.

POLEN

Læger i strejke

Den 21. maj gik polske læger i strejke på ubestemt tid med krav om højere løn og flere midler til det offentlige sundhedssystem. Ifølge BBC har læger på en tredjedel af Polens 600 offentlige hospitaler deltaget i strejken og har kun ydet nødbehandling. Lægerne kræver en 100 procent stigning i lønnen. Premierminister Jaroslaw Kaczynski har afvist kravet med den begrundelse, at det vil betyde, at den offentlige finansiering vil bryde sammen.

I Polen tjener almindelige læger ikke mere end 2.200 kroner om måneden, og mere end fem procent af lægerne har forladt landet for at arbejde i udlandet, siden Polen blev optaget i EU for tre år siden.

www.wsws.org

COSTA RICA

Chiquita fyrer faglige aktivister

Den multinationale frugtkoncern Chiquita praler over høje sociale og miljøstandarder, men deres datterselskab i Costa

Rica, COBAL, har netop fyret to fagforeningsmedlemmer, fordi de har klaget over, at arbejderne bliver udsat for giftige kemikalier.

Alexander Reyes Zuniga, Raime Blanco Juarez og Marco Gonzales Borges rapporterede til deres overordnede, at insektgiften nematocid blev brugt

i samme område, hvor arbejderne netop høstede bananer. Arbejderne blev svimle og fik kvalme. Trods klager blev arbejderne beordret til at fortsætte arbejdet, mens Reyes og Borges blev anklaget for at have gået ind i det bespørgte område uden tilladelse. De blev fyret på grund af tjenesteforsømmelse.

Chiquita har ikke foretaget medicinske undersøgelser, men benægter arbejderne version. Fagforeningen har krævet forhandlinger om genansættelser, men selskabet nægter. Det er ikke første gang, fagforeningerne i Costa Rica rapporterer om brud på de faglige rettigheder ved COBAL-plantager.

www.labourstart.org

TYSKLAND

Godt venstrefløjsresultat i Tyskland

Delstatsvalget i Bremen gav venstrefløjslisten Die Linke 8,7 procent og partiet blev dermed for første gang repræsenteret i en delstat i Tyskland. Die Linke er en valgalliance mellem det østtyske venstrefløjsparti PDS og WASG. PDS opstod på ruinerne af DDR's socialistiske enhedsparti, og WASG opstod under demonstrationerne mod Gerhard Schröders reformer i sine sidste år og tæller flere utilfredse udbrydere fra SPD med den tidligere kanslerkandidat Oskar Lafontaine i front.

SPD og CDU har i samarbejde regeret Bremen de sidste 12 år, og begge partier oplevede en tilbagegang ved valget. Resultatet kan betyde, at den politiske alliance mellem socialdemokraterne i SPD og kristendemokraterne i CDU hører op.

SPD er fortsat det største parti og vil kunne fortsætte som ledende regeringsparti i samarbejde med CDU,

men socialdemokraterne vil også kunne genoplive et samarbejde med De Grønne, der med en fremgang på 3,6 procent gik frem til 16,4 procent af stemmerne.

Bremen er den mindste af de 16 tyske delstater og er plaget af arbejdsløshed og udbredt fattigdom.

SKOTLAND

Nederlag for venstrefløjen

For det skotske socialistparti, SSP, var valget 3. maj til det regionale parlament en stor nedtur. I årevis fremstod partiet som en succeshistorie og et forbillede for hele den europæiske venstrefløj. I dag har partiet mistet alle sine folkevalgte, næsten halvdelen af medlemmerne og fik endda færre stemmer end udbrydergruppen Solidarity, der har den tidligere SSP-formand Tommy Sheridan i spidsen. Med henholdsvis 0,6 og 1,5 procent af stemmerne er der langt op til de i alt 6,2 procent og seks mandater, som SSP opnåede for fire år siden, mens partiet endnu var et samlingspunkt for hele den skotske venstrefløj. Efterfølgende blev partiet kastet ud i en langstrakt intern magtkamp, der delvist udspillede sig i den britiske sladderpresse på baggrund af diverse sex-anklager mod den karismatiske Tommy Sheridan, der i høj grad havde tegnet partiet udadtil.

Det skotske parlamentsvalg bød imidlertid også på tilbagegang for Labour, der ellers traditionelt står stærkt i regionen. Den helt store vinder var Scottish Nationalist Party, der for første gang fik flere mandater end socialdemokraterne, mens det liberale parti fik 16 mandater og De Grønne endte med to.

www.solidarityscotland.org
www.scottishsocialistparty.org

IRAK

Irakiske jernbanearbejdere i strejke

Den 15. maj indledte irakiske jernbanearbejdere en strejke på ubestemt tid for højere lønninger og basale rettigheder. Strejkeaktionen, som bakkes op af det store flertal af jernbanearbejdere, paralyserede landets nord/syd-jernbanestrekning. Arbejderne krævede bedre løn- og arbejdsforhold, såvel som bedre sikkerhed, beskyttelse mod angreb og fundamentale arbejderrettigheder. Den 18. maj udtrykte Det Internationale Transportarbejderforbund (ITF) dets støtte til de irakiske jernbanearbejdere og Mac Urata fra ITF udtalte: "Det er utroligt, at de diktatoriske anti-fagforeningslove fra Saddam Hussein-æraen stadig gælder. Lovgivning, som forbyder jernbanearbejdere og andre offentligt ansatte at strejke og organisere sig, må straks ophæves. ITF støtter fuldt ud denne legitime aktion."

<http://www.greenleft.org.au/2007/711/36922>

VENEZUELA

Chavez uenig med fagbevægelsen

Forholdet mellem præsident Chavez og landets fagbevægelse har fået flere ridser i lakken, efter at Chavez har opfordret de fagforbund, der i udgangspunktet støtter regeringen mod landets højrefløj, om at gå ind i præsidentens nye »Forenede Socialistparti« (PSUV). Orlando Chirino,

der står i spidsen for landets største uafhængige landsorganisation, UNT, har bl.a. kritiseret Chavez for at nøle for meget med eksproprieringer og for at modsætte sig arbejderkontrol i landets centrale økonomiske sektorer. UNT er også utilfredse med Chavez' gode forhold til internationale kapitalgrupper fra Kina, Rusland og Iran, som er blevet inviteret ind for at gøre landet mere uafhængigt af USA. Den seneste tid har Chavez desuden talt i begejstrede vendinger om Kina, hvilket har fået Chirino og UNT til at advare mod en statskapitalistisk udvikling i Venezuela på bekostning af landets arbejderklasse.

Orlando Chirino er – som flere andre i UNT-ledelsen – medlem af det socialistiske parti PSR og den radikale faglige tendens C-CURA, der begge støtter Chavez ved præsidentvalg, men som samtidig insisterer på at opretholde en selvstændig socialistisk organisation og en uafhængig fagbevægelse.

<http://revolucionysocialismo.org>

USA

Konservative blokerer for kræft-vaccine

En ny vaccine mod HPV, en seksuelt overført sygdom, som er skyld i de fleste tilfælde af livmoderhalskræft, bliver bremset af religiøse konservative i USA. De mener, at den vil "opmuntre til promiskuitet" blandt unge kvinder. Ifølge Newscienetist.com, bliver over halvdelen af de seksuelt aktive kvinder i USA mellem 18 og 22 år inficeret med HPV og nogle af disse tilfælde udvikler sig til kræft senere i livet. Efter en række succesfulde forsøg med vaccinen blev vaccinen godkendt i USA og Det Amerikanske Center for Sygdomskontrol og Beskyttelse anbefalede vaccination af alle 11-12-årige. Men indtil videre har kun Virginia vedtaget en lov om vaccination, mens West Virginia, Kentucky, Mississippi og New Mexico

har nægtet at igangsætte vaccinationsprogrammet. I Texas forkastede senatet guvernøren ordre om at introducere programmet i staten.

Herhjemme diskuteres det, om vaccinen skal være en del af det gratis børnevaccinationsprogram. Det vil Sundhedsstyrelsen konkludere på senest 1. oktober. Hvis de går i mod forslaget, kan det ende i Folketinget, hvor et flertal uden om Venstre allerede nu har sagt, at de er positivt indstillet.

TYSKLAND

Truer med præventive arrestationer

Den tyske indenrigsminister Wolfgang Schäuble vil sætte demonstranter i præventiv varetægt forud for G8 mødet i Heiligendamm nær Rostock.

Truslerne kommer efter ransagelser mod venstrefløjssteder og privatboliger, som, ifølge den berlinske forsvarsadvokat Hannes Honeckers udtalelser til indymedia.dk, er et forsøg på at kriminalisere og skræmme modstandsforberedelserne mod G8 mødet i Heiligendamm. Rostocks politiledelse har forbudt alle former for demonstrationer og forsamlinger indenfor et bælte på 200 meter langs et nyopbygget tolv kilometer langt stålhegn med pigtråd, der afskærmer topmødets konference og opholdsarealer.

Begrundelsen for forbuddet går på, at en del af protestinitiativerne mod G8-mødet har givet udtryk for, at de planlægger fysiske blokader mod konferencen. Men forbuddet strider mod tidligere retsafgørelser, der fastslår, at man har ret til at protestere på steder, hvor det kan høres af dem, protesten er rettet mod. Ifølge en pressemeddelelse fra Stjernemarch-alliancen, der har anket afgørelsen til forfatningsdomstolen, er zonen med demonstrationsforbud uden fortilfælde i forbundsrepublikkens historie.

Folkeflertal kræver

Folkeafstemningen den 15. april gav et overvældende flertal for præsident Rafael Correas forslag om at indkalde en grundlovgivende forsamling. Formålet er at svække den velhavende elites faste greb om landet.

AF DUROYAN FERTL

Forslaget om at indkalde en grundlovgivende forsamling kommer fra landets magtfulde sociale bevægelser og den indianske sammenslutning CONAIE (40 procent af Ecuadors befolkning er indfødte). 82 procent stemte ja – en stor sejr for Correa og et knusende nederlag for den korrupte elite, som har domineret Ecuadors politik i årtier.

Processen frem til afstemningen demonstrerede med al tydelighed modsætningen mellem et parlament domineret af korrupte partier og en befolkning, som kræver at tage aktivt del i demokratiet.

Mobilisering i de sociale bevægelser

Correa er en venstreorienteret økonom og universitetslærer med en ph.d.-grad fra University of Illinois.

Han blev første gang landskendt i 2005, i efterspillet til de begivenheder som væltede præsident Lucio Gutierrez. Gutierrez havde, som mange af sine forgængere, lovet radikale reformer, men slog bak, da han blev stillet over for pres fra USA og den Internationale Valuta Fond (IMF) blot få dage efter, at han var blevet valgt.

Efter at Gutierrez som den tredje præsident i løbet af 10 år blev væltet af folkelig uro, overtog vicepræsident Alfredo Palacio magten og udnævnte Correa til finansminister. Men Correa blev i løbet af få måneder tvunget til at træde tilbage, da hans planer om at bruge pengene til tilbagebetaling af landets udlandsgæld til sociale velfærdsprogrammer, støtde sammen med magtfulde økonomiske interesser.

Under valgkampen sidste år opfordrede Correa ligesom Venezuelas

præsident Hugo Chavez til en »socialisme for det 21. århundrede«. Correa talte for at give magten tilbage til folket og at anvende Ecuadors olieindtægter til at opfylde sociale behov hos landets fattige befolkning.

I valgets anden runde opnåede han 63 procent af stemmerne og besejrede derved sin modstander, landets rigeste mand.

En »medborger-revolution«

Ved sin indsættelse 15. januar gentog Correa sin opfordring til en »medborgerrevolution« og sin støtte til Hugo Chavez' bolivarianske revolution. Præsidenten agiterede også for et »forenet og socialistisk Latinamerika«.

Correa har indtil videre holdt ord trods et fjendtligt indstillet parlament. Det første, hans administration gjorde, var at fordoble de sociale velfærdsydelse. Han agter at lukke

radikale forandringer

USA's upopulære luftbase ved Manta, og han er begyndt at reformere den korrupte politistyrke.

Straks efter at have overtaget præsidentembedet truede Correa også med at stævne nabolandet Colombia for FN's Internationale Domstol for at sprøjte pesticider ud over grænseområderne. Sprøjtningen, som er en del af Washingtons »Plan Colombia« rettet mod venstreorienterede guerillagrupper, ødelægger afgrøderne, dræber børn og dyr, forgifter drikkevandet og forårsager foster-skader.

Olieformue konfiskeret

Correa har også sat sig for at omstrukturere olieindustrien, som er domineret af vestlige firmaer. I 2006 blev oliefirmaet Oxy taget i kontraktbrud, og som konsekvens heraf blev dets ejendom konfiskeret af regeringen. Correa har ignoreret firmaets krav om tilbagelevering, og har i stedet inkorporeret de nationaliserede ressourcer i det statslige oliefirma. Ecuador har underskrevet en aftale med Venezuela om at udvikle olieindustrien, herunder opførelsen af et raffinaderi, og har bekendtgjort, at det er landets hensigt at til-

slutte sig OPEC. Selv om Ecuador er en væsentlig olieeksportør, er landet nødt til at importere råolie til ufavorable priser på grund af en underudviklet infrastruktur.

En væsentlig del af landets budget er blevet afsat til miljømæssig genopretning, og regeringen støtter en række indfødte samfund, som kæmper for kompensation for skader forvoldt af vestlige firmaer.

En grundlovgivende forsamling

Correas vigtigste løfte har været at indkalde en grundlovgivende forsamling. Forsamlingen vil begrænse magten hos de traditionelle, borgerlige partier og hos det korrupte parlament. Målet er en forfatning, som begrænser parlamentets magt over for den dømmende myndighed og gør det muligt for vælgerne at tilbagekalde de valgte repræsentanter. Desuden vil landet blive opdelt i mange mindre valgkredse, hvor de valgte repræsentanter skal være bosiddende. Det vil sikre de indfødte befolkningsgrupper en stærkere repræsentation.

Correa fik flertal i parlamentet for en folkeafstemning om en grundlovgivende forsamling, da Gutierrez' Patriotiske Samfundsparti (PSP) på opportunistisk måde skiftede side og bakkede ideen op sammen med venstrefløjspartierne. Forslaget blev endeligt vedtaget, da adskillige tusinde aktivister demonstrerede uden for højesteret og parlamentet.

Men da Correa erklærede, at en grundlovgivende forsamling havde myndighed til at opløse parlamentet, den dømmende magt og præsidentembedet, førte PSP an i et parlamentsoprør mod folkeafstemningen.

Forfatningskamp

Efter at både Den Øverste Valgkommission og Forfatningsdomstolen bakkede op om præsidenten, forsøgte parlamentet at afsætte Valgkommissionen. Som modsvar ophævede Valgkommissionen mandatet

for 57 parlamentsmedlemmer, og politiet forhindrede dem i at få adgang til parlamentet.

Da de truede med at sammenkalde et rivaliserende parlament i Guayaquil, mobiliserede Correa i løbet af få dage massedemonstrationer med 30.000 deltagere mod oppositionspartierne, som kun kunne mønstre 2.000 demonstranter.

De fyrede parlamentsmedlemmer måtte derefter modstræbende acceptere deres nederlag og »fyseseddel«, og folkeafstemningen blev afholdt den 15. april. Der vil nu, formentlig i september eller oktober, blive afholdt valg af 130 repræsentanter til forsamlingen, som får mellem 4 og 6 måneder til at omskrive landets grundlov. 100 af forsamlingens medlemmer vil blive valgt lokalt i provinserne og 24 på landsplan. De resterende vil blive valgt af Ecuadors store emigrantsamfund. De forslag, som den grundlovgivende forsamling udarbejder, vil efterfølgende komme til endnu en folkeafstemning.

Forbud mod private kampagnemidler

Den vigtigste udfordring for Correa og andre progressive kræfter i den kommende proces er at sikre, at de traditionelle partier ikke bliver i stand til at overtage magten i forsamlingen. Dette hjælpes i nogen grad på vej af et forbud mod privat finansiering under valgkampen, og af et krav til bevægelser og partier om at samle underskrifter fra 1 procent af befolkningen, hvis de ønsker at opstille.

Det virkelige mål for forsamlingens succes vil være, hvor godt det lykkes de sociale bevægelser, fagforeningerne, og i særdeleshed CONAIE at organisere sig som repræsentanter for den del af befolkningen, som afviser de korrupte magtspil, som hidtil har domineret landet.

Oversat og forkortet af T.J. Jensen fra Green Left Weekly, 25. april 2007

Darfur

Journalister, forskere og politikere har tabt deres hjerte til Darfur. De råber folkemord i kor, i håb om at det internationale samfund vil gribe ind og redde de millioner af uskyldige mennesker, som er fordrevet fra deres hjem. Men er det et folkemord, der foregår i Darfur, og hvorfor er det overhovedet vigtigt, hvad man kalder det?

SIGNE HAUERBERG DAMKJÆR

Konflikten i Darfur er modbydelig. Siden den for alvor brød ud i 2003, er over 200.000 mennesker blevet dræbt i Sudans vestligste provins. Omkring to millioner mennesker er fordrevet fra deres hjem. Imens diskuteres det internationale samfund hvad konflikten skal kaldes. Det virker meningsløst. Men der findes både en politisk, økonomisk og juridisk

forklaring på, hvorfor nogen kalder Darfur for et folkemord, og hvorfor for eksempel FN ikke gør.

Kært barn...

I marts 2003 angreb de to oprørsgrupper Sudan Liberation Army og Justice and Equality Movement Al Fasher lufthavn. Oprørsgrupperne består af sorte afrikanere, som lever af kvægbrug i Sudans vestligste provins, Darfur. Darfur er et område

på størrelse med Frankrig med cirka seks millioner mennesker. Grupperne gjorde oprør, fordi de følte sig overset i fredsaftalen, der blev indgået mellem det muslimske Nord-sudan og det kristne Sydsudan efter mange års borgerkrig.

Regeringen, med præsident Omar Al Bashir i front, svarede igen og allierede sig herefter med militsgruppen Janjaweed. Janjaweed består af arabiske afrikanere, som bor i den

Folkemord forpligter

Foto: Shane Bauer, www.indybay.org

nordlige del af Darfur og lever som nomader. Efter Sahara-ørkenen er begyndt at brede sig, er der kommet ressourceknaphed i Darfur. Det har tidligere ført til sammenstød mellem de forskellige etniske grupper – men aldrig til de uhyrligheder, som vi er vidne til i dag.

Siden konflikten brød ud mellem de sorte afrikanere på den ene side og Janjaweed og regeringen på den anden, har man diskuteret, hvordan man kan klassificere situationen i Darfur. Der er flere gode bud, såsom etnisk udrensning, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser eller folkemord. Det kan virke absurd overhovedet at gå ind i en diskussion om, hvilket navn en sådan forbrydelse skal have. Men klassifikationen af krisen i Darfur er både vigtig i forhold til at straffe forbryderne og i forhold til hvilke løsninger, der findes.

Konkret og symbolsk betydning

Ordet folkemord har både en politisk og en juridisk betydning. Ordet vækker afsky, frygt og foragt. Det minder os om Holocaust, og om drabet på 6000 muslimske bosniere i Srebrenica og på 800.000 tutsier i Rwanda. Derfor er flere politikere i gang med at erklære situationen i Darfur for folkemord. På denne måde kan de springe ind som nutidens frelsende helte. Her falder tanken for eksempel på den amerikanske præsidentkandidat Barak Obama, som har spændt begrebet »folkemord i Darfur« foran sin politiske vogn. Og han er ikke den første amerikanske politiker, der råber folkemord, uden ellers at bidrage med nogle løsningsforslag overhovedet. Colin Powell erklærede allerede i 2004, at der foregår folkemord i Darfur. Alligevel har USA ikke gjort noget for at forhindre, at konflikten udviklede sig.

Set fra et juridisk synspunkt, er det vigtigt at definere omfanget af en forbrydelse. Der er stor forskel på, om man bliver anklaget for at have begået krigsforbrydelser eller for at

FN KONVENTIONEN

I FN's konvention om folkedrab fra 1948 defineres folkedrab som »Enhver af de nedennævnte handlinger, der begås med den hensigt helt eller delvist at ødelægge en national, etnologisk, racemæssig eller religiøs gruppe som sådan:

- at dræbe medlemmer af gruppen,
- at tilføje medlemmer af gruppen betydelig legemlig eller åndelig skade,
- med forsæt at påføre gruppen levevilkår, beregnede på at bevirke gruppens fuldstændige eller delvise fysiske ødelæggelse,
- at gennemføre forholdsregler, der tilsigter at hindre fødsler inden for gruppen,
- med magt at overføre en gruppes børn til en anden gruppe.«

være ansvarlig for et folkemord. Derfor er det vigtigt at undersøge, hvad der foregår i Darfur. En forbrydelse må have et navn, før nogen kan blive draget til ansvar for den.

FN's kapacitet

FN lavede en undersøgelse i 2004, der konkluderede, at der ikke foregår folkemord i Darfur. Den viste, at hensigten mangler. Hvis noget skal klassificeres som et folkemord, skal der være en systematisk plan om at udslutte et folk. Det er altså ikke nok bare at slå 200.000 mennesker ihjel, fordi man tilfældigvis er i krig, vil have deres jord eller voldtage deres kvinder. Hensigten skal være udsluttelse af et folk – for udsluttelsens skyld alene.

En anden grund til, at FN ikke mener, det er folkemord, er, at FN ikke har kapacitet til at gøre noget ved Darfur. FN ved, at den politiske betydning af ordet folkemord forpligter til en eller anden form for handling.

Kina blokerer

Ifølge FN's folkemordskonvention er medlemslandene ikke forpligtede til

at gribe ind, selvom der foregår folkemord. Derimod er de forpligtede til at finde en løsning via diplomati. Det kan man for eksempel gøre via økonomiske sanktioner mod Sudan. Og det har FN forsøgt adskillige gange. Desværre ender disse diplomatiske tiltag ofte i et dødvande. For uanset hvor mange resolutioner vestlige regeringer forsøger at presse igennem sikkerhedsrådet, vil det ikke lykkes, så længe Kina holder hånden over regimet i Khartoum.

Amnesty International har afsløret, at Kina sammen med Rusland, en anden af stormagterne i FN's sikkerhedsråd, bryder FN's våbenblokade og forsyner den Sudanske regering med våben. Det gør de fordi, Kina har store økonomiske interesser i Sudan. Kina er hovedaftager af Sudans olie, og får over halvdelen af sin energi fra Sudan. Og ifølge Kina foregår der slet ikke noget i Darfur, som man kan holde den Sudanske regering ansvarlig for. Kinas Darfur-ansvarlige Lie Guijin har for nylig besøgt provinsen. Den situation, som alle andre er enige om, er en stor humanitær katastrofe, betegner Lie Guijin som »grundlæggende stabil«. Kina kan altså overhovedet ikke se nogen grund til at lade FN sende flere tropper til Darfur.

Måske er det derfor, FN stædigt holder fast ved, at der ikke er folkemord i Darfur. For FN, den organisation, som blev skabt i skyggen af Holocaust, med netop det formål at undgå flere folkemord, kan af politiske årsager ikke bare kalde en konflikt for folkemord og blot se til.

Imens fortsætter drabene. Imens diskuterer verden, hvordan man militært, juridisk eller politisk kan finde en løsning for Darfur. Og imens virker det mere og mere ligegyldigt for befolkningen i Darfur, om de er ofre for et folkemord, en krigsforbrydelse eller en etnisk udrensning.

Signe Hauerberg Damkjær studerer Internationale Udviklingsstudier og Journalistik på Roskilde Universitetscenter

G8 OG DEN GLOBALISEREDE ØKONOMI

Artiklen på disse sider handler om de største firmaer i verden. 40 af verdens 50 største firmaer har hjemsted i G8-landene (43 med EU). Artiklen gennemgår en grundig undersøgelse af selskaberne, hvem de er og hvilken magt de har.

18 af de 50 største ligger i USA, 5 i Frankrig, 5 i Tyskland, 4 i Storbritannien, 2 i Italien og 6 i Japan.

Artiklen påpeger på sin egen indirekte måde, hvorfor det er netop G8, vi protesterer imod. G8-lederne fungerer

nemlig som talerør for disse firmaer. Både fordi de mener, at vækst og overskud i firmaerne styrker økonomien i deres egne lande, men også fordi det er disse firmaer, der i mange tilfælde bidrager med pengesummer til politikernes karriere.

Vi har opdateret oplysningerne i artiklen, med den seneste opgørelse i Fortune Magazine som kilde.

God læselyst!

Peter S. Nielsen

VERDENSMAGT A/S

De største af de største

De skaber markedskrige såvel som rigtige krige, og de er indvævet i regeringer og massemedier, hvorfra de udspreder enorme mængder af propaganda og tilegner sig nye markeder.

AF SILVIA RIBEIRO

Supermarkeds kæden Wal-Mart er det næststørste firma i verden, efterfulgt af Shell, BP, General Motors, Chevron, Daimler-Chrysler, Toyota Motor, Ford Motor og Conoco Phillips, sorteret efter størrelsen på deres indkomster i 2006. Hver og et af disse firmaer har større økonomier end Portugal, Israel, Irland eller New Zealand. Exxon Mobil har netop fortrængt Wal-Mart som verdens største firma, begges omsætning overstiger bruttonationalproduktet i Norge, Saudiarabien og Østrig. Wal-Mart er den tyvende største økonomi i verden. Mellem de hundrede største økonomier i verden finder vi andre supermarkeder, såsom Carrefour, Home Depot, Metro og Royal Ahold, levnedsmiddelfirmaer som Nestlé og Altria Group (der ejer Kraft Foods og

Phillip Morris), sammen med finansieringsgrupper som Citigroup, ING og HSBC, og informations- og telekommunikationsselskaber som IBM, Siemens, Hitachi, Hewlett Packard, Samsung og Sony.

Markedskrige og rigtige krige

I 2004 stod de 200 største multinationale firmaer for 29 procent af den økonomiske aktivitet på verdensplan. Mange analytikere har peget på, at den bølge af fusioner, der startede i 1990'erne, er ved at dø ud, men den værdi, der er repræsenteret i fusioner og handler mellem firmaerne, nærmede sig 1,95 milliarder dollars i 2004, 40 procent mere end i 2003. Hver gang optræder der færre firmaer, men de samtidig større og kontrollerer en større procentdel af markedet.

Med så meget magt og en stadig strøm af nationale og internationale

love i deres favør opstiller de multinationale firmaer dagligt rammerne for det enkelte menneskes liv, de skaber markedskrige såvel som rigtige krige, de er indvævet i regeringer og massemedier, hvorfra de udbreder enorme mængder af propaganda og tilegner sig nye markeder, hele vejen fra produktion til forbrug.

Monsanto kontrollerer 90 procent

Ifølge ETC gruppens rapport, Oligopoly Inc 2005, der overvåger de globale firmaers aktiviteter især i landbrugs-, fødevarer- og medicinalindustrien, er de 10 største såsædsfirmaer siden sidste rapport, der blev udgivet i 2003, vokset til at kontrollere en tredjedel af den globale handel, halvdelen af hele sektoren. Med købet af det mexicanske Seminis har Monsanto gjort sig til den største

ExxonMobil er verdens største firma, efterfulgt af Wal-Mart, Shell og BP.

sælger af såsæd (ikke blot genmodificeret såsæd, hvor de kontrollerer 90 procent af markedet, men af al såsæd, der afsættes kommercielt på verdensmarkedet), efterfulgt af Dupont, Syngenta, Groupe Limagrain, KWS Ag, Land O'Lakes, Sakata, Bayer Crop Sciences, Taikii, DLF Trifolium og Delta and Pine Land.

Blandt sprøjtemiddelfirmaerne styrer de 10 største firmaer 84 procent af det globale salg. De er: Bayer, Syngenta, BASF, Dow, Monsanto, Dupont, Koor, Sumitomo, Nufarm og Arista. Analytikere forudser, at kun tre vil overleve: Bayer, Syngenta og BASF. Monsanto har endnu ikke afskrevet dette lukrative marked, men deres relative fald i markedsandele – fra tredje til femtestørste – kunne skyldes, at de har valgt at fokusere på produktionen af genmodificerede afgrøder som banebryder for deres salg af sprøjtemidler.

Medicin og levnedsmidler

Der er adskillige gengangere mellem de 10 største medicinalfirmaer og veterinærindustrien. De ti største medicinselskaber kontrollerer 59 procent af markedet: Pfizer, Glaxo SmithKline, Sanofi-Aventis, Jonson og Jonson, Merck, AstraZeneca, Hoffman-La Roche, Novartis, Bristol Meyers Squibb og Wyeth. De ti største i veterinærindustrien kontrollerer 55 procent af markedet.

De 10 største bioteknologifirmaer (som leverer halvfabrikanter til lægemiddel- og landbrugsindustrien) udgør ikke engang tre procent af alle firmaer i denne branche, men kontrollerer 73 procent af salget. De vigtigste er Amgen, Monsanto og Genentech.

I levnedsmiddelindustrien oprettholder Nestlé sin enorme magt og sælger to til tre gange så meget som sine nærmeste konkurrenter: Archer Daniel Midlands, Altria, PepsiCo, Unilever, Tyson Foods Cargill, Coca-Cola, Mars og Danone. Tilsammen kontrollerer disse firmaer 24 procent af verdensmarkedet og står for 36 procent af profitten blandt de 100 største firmaer.

»Walmartiseringen«

I sidste ende er alle de alle sammen afhængige af, at forbrugerne køber. Her er det tyrannosaurerne på det globale marked, der sætter rammerne for, hvem produkterne kommer fra, hvordan de afsættes til forbrugerne, og med hvilken kvalitet og pris de bevæger sig fra fabrikanter og distributører. Wal-Mart befinder sig øverst på listen, deres afsætning svarer næsten til de fire nærmeste konkurrenters: Carrefour, Metro, Ahold og Tesco.

Da New York Times begyndte at tale om »walmartiseringen« refererede de til, hvordan Wal-Mart har

presset mindstelønnen og den sociale sikkerhed hos deres arbejdere i butikkerne i USA. Et scenarie, der udspiller sig alle steder i verden, hvor Wal-Mart åbner. Dertil kommer, at alle de store supermarkeder fører til udryddelse af de småhandlende.

Den 8. februar 2004 skrev Peter Goodman og Phillip Pan i Washington Post: »Mens kapitalen afsøger planeten i jagten på den billigste og mest fleksible arbejdskraft, og de fattigste lande appellerer til de multinationale firmaer om at skabe jobs og åbne eksportmarkeder, har Wal-Mart og Kina etableret et samarbejde, der over indflydelse på arbejdsbetingelserne og forbruget i hele verden«.

I øjeblikket, takket være arbejdsforhold og lønninger så lave, at selv ikke Bangladesh's sweatshops kan konkurrere, ligger 80 procent af de fabrikker, der leverer til Wal-Mart, i Kina.

Overfor denne uhyrlighed er styrkelsen af kollektive og solidariske strukturer ikke en ideologisk mulighed. Det er simpelthen et princip om overlevelse.

Artiklen blev bragt i det mexicanske dagblad La Jornada 31. december 2005.

*Hele rapporten Oligopoly Inc 2005 kan hentes på www.etcgroup.org
Oversat af Peter S. Nielsen*

Tid til at lukke butikken

Verdensbankens omstridte direktør, Paul Wolfowitz, træder tilbage 30. juni. Det blev for belastende, da det kom frem, at han forfremmede sin kæreste og gav hende en klækkelig lønforhøjelse. Men det er ikke nok at fyre direktøren. Det er hele institutionen, der skal gøres op med, argumenterer to ledere i kampagnen for sletning af den tredje verdens gæld.

AF DAMIEN MILLET OG ERIC TOUSSAINT

Verdensbanken gennemgår sin værste krise i sin historie. Den er forkastet af stadig flere sociale bevægelser, dens troværdighed er nu yderligere undermineret af afsløringerne af nepotisme hos direktør Paul Wolfowitz. Samtidig er den kommet i skudild fra en række latinamerikanske regeringer, som har etableret en Sydens Bank med radikalt andre perspektiver. Kan dødsstødet være på vej?

Det, som har gjort Verdensbanken mest skade, er afgjort alle de fiaskoer, der er kommet ud af dens aktiviteter gennem de sidste 60 år. Den skal stilles til ansvar for mange misgerninger, hvor følgende langt fra er en udtømmende liste.

- Under den kolde krig brugte Verdensbanken gældstiftelse til at opnå geopolitiske mål og støttede systematisk allierede i den vestlige blok, især diktatoriske regimer (Pinochet i Chile, Mobutu i Zaire, Suharto i Indonesia, Videla i Argentina, apartheidregimet i Sydafrika osv.), som krænkede menneskerettigheder, og som for-

møblede enorme summer for egen vinding. Selv i dag nyder sådanne regimer bankens støtte (Deby i Chad, Sassou Nguesso i Congo-Brazzaville, Biya i Cameroon, Musharraf i Pakistan, osv.)

- I 1960'erne overførte Verdensbanken den gæld, som var skabt af de tidligere kolonimagter, til en lang række nye selvstændige afrikanske stater (Mauritanien, Gabon, Algeria, Congo-Kinshasa, Nigeria, Kenya, Zambia, osv.), i total modstrid med international lov.
- En meget stor del af de lån, som blev givet af Verdensbanken, har fremmet en politik, som har skabt store sociale og miljømæssige skader (store og ofte ineffektive dæmninger, udvindingsindustri som f.eks. åbne miner og rørledninger, eksportlandbrug på bekostning af fødevareuafhængighed osv.), med et mål om at fremme adgangen til Sydens rige naturressourcer.
- Efter gældskrisen i 1982 støttede Verdensbanken den strukturalistiske politik, som blev fremmet af stormagterne og Valutafonden, og som førte til drastiske

nedskæringer i sociale udgifter, fjernelse af støtten til basale fornødenheder, massive privatiseringer, beskatning som skabte mere ulighed, tvungen liberalisering af økonomien og unfair konkurrence mellem lokale producenter og de store multinationale selskaber – alle tiltag, som alvorligt forværede folks levestandard og som nærmer sig intet mindre end en økonomisk kolonialisering.

- Verdensbanken har gennemført en politik, som har reproduceret fattigdom og marginalisering i stedet for at bekæmpe disse forhold, og har efterladt de lande, som fulgte denne opskrift, i dyb lidelse. I Afrika er antallet af mennesker som overlever på mindre end en dollar om dagen, fordoblet siden 1981. Over 200 millioner mennesker sult, og i 20 afrikanske lande er levealderen faldet til under 45 år.
- Trods højtidelige erklæringer eksisterer problemet med den tredje verdens gæld fortsat, eftersom Verdensbanken, i stedet for en total gældsslettelse, har stillet sig

Verdensbanken har gennemført en politik, som har reproduceret fattigdom og marginalisering i stedet for at bekæmpe disse forhold, og har efterladt de lande, som fulgte denne opskrift, i dyb lidelse.

tilfreds med at skrælle toppen af gælden for nogle få lydlige lande, hvorimod man aldrig har rørt ved selve de grundlæggende mekanismer. I stedet for at proklamere afslutningen på en ubarmhjertig dominans, er gælds-lettelse kun et røgslør til at skjule de vidtgående økonomiske reformer, som der til gengæld stilles krav om, og som ikke er andet end fortsættelse af strukturaltilpasningen.

Eksplodiv situation

Under disse betingelser er situationen blevet eksplosiv, og en enkelt begivenhed kan sætte ild til lunten. Men uanset at snarlige Wolfowitz tilbagetræden nu er en kendsgerning, så er bankens historie alt for problematisk til at acceptere status quo. Der er kun en mulig udvej, og det er en nedlæggelse af Verdensbanken og oprettelsen af et alternativ under nye internationale former. En ny global udviklingsfond, under FN, kunne blive forbundet med regionale udviklingsbanker i Syden, direkte styret af regeringerne i Syd på en måde, som er demokratisk og gennemsigtig.

Vejen frem er klar, og to bomber er lige blevet kastet over det nyliberale selskab.

Venezuela annoncerede den 30. april, at landet forlader Valutafonden og Verdensbanken. Få dage tidligere besluttede Ecuador et udvise Verdensbankens permanente repræsentant, Eduardo Somensatto. For Ecuadors præsident, Rafael Correa, har en god hukommelse. I april 2005, da han var finansminister, forsøgte han at gennemføre en reform af olie-indtjeningen, så pengene, i stedet for at gå til gældsafvikling, skulle bruges til sociale udgifter, især til den indfødte befolkning. Som et modtræk blokerede Verdensbanken et lån til 100 millioner dollar, og efter pres fra Washington blev Correa tvunget til at træde tilbage. Fornærmet erklærede han, at »ingen har ret til at tvinge et land til at ændre sine love«.

Sydens Bank

I november 2006 blev Correa demokratisk valgt som præsident for Ecuador, og han har netop i en folkeafstemning fået stort flertal til at indkalde en grundlovgivende for-

samling. Ved at udvise Verdensbankens repræsentant har han genskabt Ecuadors anstændighed og suverænitet overfor en institution, som har taget sig friheden til systematisk at overtræde sine egne vedtægter, som forbyder indblanding i medlemslandenes interne anliggender.

Adskillige latinamerikanske lande (Argentina, Bolivia, Brasilien, Ecuador, Paraguay, Venezuela) har etableret grundlaget for to helt nye institutioner: en Sydens Valutafond og en Sydens Bank. En række eksperter, heriblandt flere medlemmer fra Komiteen til Sletning af Den Tredje Verdens Gæld), har deltaget i disse diskussioner, som har til formål at skabe en afgørende ændring af det globale styrkeforhold oven på Verdensbankens ruiner.

Damien Millet er formand for den franske afdeling af Komiteen til Sletning af Den Tredje Verdens Gæld (CADTM) og forfatter til bogen L'Afrique sans dette, CADTM/Syllepse, 2005. Eric Toussaint er formand for den belgiske afdeling af CADTM og forfatter til bogen The World Bank : the Never-ending Coup d'Etat, 2007, VAK, Mumbai.

Komiteens hjemmeside: www.cadtm.org

Rosa Luxemburg og ministersocialismen

Det vakte stor opsigt i den internationale arbejderbevægelse, da en socialist for første gang indgik i en borgerlig samlingsregering. Det skete i Frankrig i 1899-1902. Blandt kritikerne var den polsk-tyske socialist Rosa Luxemburg.

AF ÖRN ÓLAFSSON

Rosa Luxemburg var en af marxismens mest betydningsfulde teoretikere. Hun blev født i 1871, af jødisk familie, i den del af Polen, som var under russisk styre. Som teenager blev hun revolutionær og måtte flygte til Svejts. Hun virkede mest i det tyske socialdemokratiske parti, var lærer ved partiets skole, og blev tidligt venstrefløjens mest fremtrædende teoretiker. Efter at de fleste socialdemokratiske partier støttede deres eget lands borgerskab ved at stemme for krigskreditter ved udbruddet af Første Verdenskrig, brød hun med det tyske parti og blev leder af et nyt uafhængigt parti. Sammen med en anden leder af partiet, Karl Liebknecht, blev hun myrdet af en højreekstremistisk soldatergruppe den 15. januar 1919.

Luxemburgs kendteste skrift, »Socialreform eller revolution« udkom på dansk i Hanne Reintofts oversættelse (1969 og igen på IS forlag, 1997). Den er en gendrivelse af den politik, der i hundrede år har hersket i de socialdemokratiske partier, nemlig at socialismen kan indføres ved gradvise reformer, og at en revolution

ikke er nødvendig. Andre af hendes vigtige skrifter, bl.a. om massestrejker, og hendes polemik mod Lenin om det revolutionære partis struktur, udkom i et udvalg, »Politiske skrifter« foretaget af Toni Liversage (Tiderne skifter, 1976), som også har udsendt en bog om Luxemburg, »Røde Rosa« (Vindrose, 1994).

Luxemburgs store værk »Kapitalismens akkumulation« udkom i Hans Chr. Finks oversættelse (Rhodos, 1976). Hendes »Breve fra fængslet« udkom på dansk i 1921 (og igen i 1985). To udvalg af hendes skrifter udkom hos Pax i Norge, »Jeg er, jeg var, jeg bliver« i 1969 og »Skrifter i udvalg 1-2«, i 1973. De burde være letlæste for de fleste danskere, men indeholder stort set samme skrifter som de førnævnte danske bøger.

»Den socialistiske krise i Frankrig«

Til gengæld er Luxemburgs artikelserie »Den socialistiske krise i Frankrig« (1900-1901) aldrig udkommet på dansk eller norsk. Vi bringer her nogle vigtige uddrag i genfortælling, desværre kun en tiendedel af værket, som er et af Luxemburgs allervigtigste.

Det vakte stor opsigt, da en socialist for første gang indgik i en borgerlig samlingsregering. Det skete i Frankrig i 1899-1902. Denne minister, Millerand, var medlem af det største af Frankrigs tre socialistpartier. Sagen blev livligt debatteret på Socialdemokratiets internationale kongres i Paris i september 1900, og fordømt i dens resolution, som dog efter Luxemburgs mening forblev noget teoretisk, ikke praktisk-politisk. Hun skrev så denne artikelserie i tidsskriftet Neue Zeit i 1900-1901.

Lederen af Millerands parti, Jean Jaurès, og hans kammerater førte tre slags argumenter for, at det skulle være nødvendigt med en socialistisk minister i en borgerlig samlingsregering. For det første skulle republikkens eksistens være truet af royalister, bl.a. i hæren, for det andet ville dette skabe muligheder for sociale reformer for arbejderklassen, og for det tredje ville kapitalismen udvikle sig til socialisme gennem en periode af gradvise forandringer, hvor den politiske magt deles af borgerklassen og proletariatet, men dette ville vise sig i deres fælles regering.

Luxemburg viser med lethed, at republikken slet ikke var truet, den

havde jo vist sig at være både til borgerskabets og småborgerskabets fordel. Den havde hverken angrebet kirken eller militæret, så disse reaktionære kræfter havde ingen grund til at forsøge sig på et royalistisk kup.

I de følgende uddrag springer vi mellem emnerne. Oversættelsen er ret fri med hensyn til ordlyd, men trofast mod den politiske mening.

Klassesamarbejde

Hvad man nu om dage i kapitalistiske stater kan kalde borgerlige demokrater, er næsten udelukkende småborgerklassen. Men småborgerlige demokrater repræsenterer ikke en klasse på vej opad, som skulle afløse borgerklassen. Vi nærmer os ikke småborgerklassens dominans, lige så lidt som vi nærmer os småindustriens sejr over storindustrien. Samfundsudviklingens indhold nu er, parallelt med borgerklassens kamp mod feudalismen før i tiden, ikke modsætningerne mellem småborgerskab og borgerskab, men modsætningerne mellem borgerskab og proletariet.

Eftersom småborgerskabet står mellem disse to klasser, kan der nogle gange komme til en fælles

kamp hvor det står sammen med proletariet. Men nu om dage må proletariet være det herskende element i den alliance. Dvs. også når socialisterne for en tid har fællesskab med borgerlige demokrater, må de ikke begrænse deres kamp til det, som proletariet har til fælles med småborgerskabet. Tværtimod må socialisterne systematisk overskride de småborgerlige partiers bestræbelser til det yderste.

Jaurès siger med henvisning til Det kommunistiske manifest, at kommunister bør samarbejde med fremskridtsvenlige borgerlige kræfter mod absolutisme og reaktion. Men det blev dem slet ikke foreslået at smelte sammen med borgerskabets revolutionære. Tværtimod, Ma-

nifestet fremsætter den hovedregel, at kommunisternes parti bør støtte et revolutionært borgerskab, men tilføjer med det samme; »Det undlader ikke et øjeblik at fremkalde hos arbejderne så klar en bevidsthed som muligt om den fjendtlige modsætning mellem borgerskab og proletariet.«

Hovedforskellen på en socialistisk og en borgerlig politik er, at eftersom socialister er modstandere af hele den bestående orden, må de i det borgerlige parlament grundlæggende fungere som en opposition. Socialisternes hovedopgave er at bevidstgøre arbejderklassen, og det må ske i kraft af en systematisk kritik af den herskende politik. Men dette udelukker ikke på nogen måde

Rosa Luxemburg forklarede, hvordan socialister i en borgerlig regering mister sit stærkeste våben, når de bliver regeringens fanger i stede for dens stærkeste kritikere.

praktiske, håndgribelige reformer. Tværtimod er grundlæggende opposition det eneste middel til at opnå praktiske resultater for ethvert mindretalsparti, men især for socialister. De har jo ingen mulighed for at få deres politik vedtaget af et parlamentarisk flertal. Med oppositionel kritik kan de give borgerlige partier farlig konkurrence ved at stille de mest vidtgående krav og således udøve vælernes tryk på disse partier. Socialisterne afslører regeringens politik og påvirker den med den offentlige mening. Således tiltrækker de folkemasser, som regeringen og andre borgerlige kræfter må tage hensyn til.

En socialist som minister

Med deres regeringsdeltagelse har Jaurès-socialisterne lukket alle disse veje for sig. For det første kan de ikke kritisere regeringens politik, så folkefjendtlig den end er. For al kritik rammer dem selv. Man må spørge, hvad en socialist da laver i en sådan regering? Og faktisk er deres kritik af regeringen stort set forstummet, i stedet kommer lovprisninger af selv de mest ubetydelige tiltag, som på ingen måde gavner proletariatet.

Men selv hvis de skulle kritisere regeringens politik, så ville denne kritik være virkningsløs. For regeringen kan ved enhver krise stille et tillidsvotum, og da må socialistpartiet

stemme for regeringen eller opgive regeringssamarbejdet.

I en parlamentarisk stat ser socialister sig nogle gange, af hensyn til det mindre onde, foranlediget til at forsvare en borgerlig regering fra at væltes. Hvis en borgerlig regering er afhængig af socialisters støtte, har de et skarpt våben, de kan ved enhver lejlighed true med at stemme for et mistillidsvotum. Ved at deltage i regeringen har de mistet dette våben, de er nu afhængige af regeringen, og derved blev regeringen uafhængig af socialistpartiet, som er blevet dens fange. En anden konsekvens af regeringssamarbejdet var, at socialisternes kritik blev forandret til et parade-nummer. De begrænser sig til at tale om de vide horisonter, uden nogen som helst indflydelse på regeringens politik. Og under disse omstændigheder bliver det umuligt for socialister at presse de borgerlige partier. For at sikre regeringens overlevelse må de styrke deres sammenhold med de borgerlige partier, altså lægge vægt på det, der er fælles, ikke det der adskiller. Og i dette sammenhold forsvinder socialisternes særlige kendetegn.

Ansvarlig for hele regeringens politik

Jaurès mener, at når socialister deltager i en borgerlig regering, så er det bare en logisk fortsættelse af, at de

sidder i det borgerlige parlament og bystyre. Og deres samarbejde med borgerlige republikanere skulle være en logisk konsekvens af, at proletariatet bør støtte borgerskabets progressive del mod de reaktionære, og benytte sig af disse modsætninger. Men i begge tilfælde er der tale om misforståelser.

Parlamentet er det borgerlige samfunds kampplads for samfundsklasser og partier. Det er derfor et udmærket forum for socialisternes systematiske modstand mod borgerklassens dominans. Men den modstand er udelukket for arbejderklassens repræsentanter i en regering. Regeringen har den rolle at udføre den politik, som sejrede i forskellige partiers kamp i parlamentet og folkelivet. Regeringens liv afhænger altså af dens sammenhold. Derfor står det i den franske grundlov, som i andre parlamentariske stater, at alle regeringens ministre har ansvar for regeringens hele politik.

Jaurès påstår, at dette er en ren formsag, at sammenligne med at socialister måtte sværge den saksiske konge troskab, før de kunne sætte sig i det saksiske folketing. Men der tager han grundlæggende fejl. Efter at socialisterne var kommet ind i parlamentet, forhindrede denne ed dem ikke på nogen måde i at udvise en fuldstændig opposition til regeringen og parlamentsflertallet. Men

» Republikken er i fare! Derfor var det nødvendigt for en socialist at blive borgerlig handelsminister. Republikken er i fare! Derfor skulle socialisten forblive i regering, selv efter massakren på de strejkende arbejdere på Martinique og Chalon. Republikken er i fare! Som følge deraf måtte en undersøgelse af massakrerne stoppes, de parlamentariske undersøgelser af uhyrligheder i kolonierne, måtte afvises, og amnestiloven måtte accepteres.«

Den franske socialistleder Jean Jaures hævdede, med henvisning til det kommunistiske manifest, at socialistiske ministre naturligt hørte hjemme i den borgerlige samlingsregering.

en socialistisk minister er nødt til at deltage i regeringens arbejde. Dette ville kun være at sammenligne, hvis de socialistiske parlamentarikeres ed havde tvunget dem til at sætte sig sammen med de borgerlige og stemme sammen med dem. Men tilfældet er det stik modsatte, socialister sætter sig i parlamentet for at bekæmpe borgerskabets hegemoni, mens de går i regering for at påtage sig ansvar for dette klassehegemoni. Det er således ren fantasi at tro, at ét ministerium kan udføre en socialistisk politik, mens andre ministerier følger en borgerlig politik, og at arbejderklassen således kunne underlægge sig statsmagten, ministerium efter ministerium.

På et nutidigt samfunds grundlag kan der kun laves borgerlig politik. Selv om ministeren udførte alle de krav i socialisternes program, som retter sig mod en moderne stat, så ville han alligevel være en borgerlig minister. Han kunne da højst tjene den borgerlige udviklings progressive tendenser. Men det viser sig, at en minister i nutidens regering ikke bare er bundet til den borgerlige samfundsstruktur i det hele taget,

men oven i købet til de herskende gruppers og klikers interesser. Han er ikke bare den borgerlige udviklings tjener, men også den borgerlige reaktions slave.

Kommunen som kampinstrument

Noget helt andet gælder for deltagelse i kommunalstyret. Godt nok har kommunalbestyrelser og borgmestre blandt andet den funktion at styre og følge borgerlige love. Men historisk set er kommunalstyre og regering fuldstændig modsatte fænomener, hvilket også viser sig i den vedvarende kamp mellem Frankrigs borgmestre på den ene side og distriktsstyret på den anden.

Regeringen er den centraliserede statsmagts legemliggørelse, men det kommunale styre vokser op fra det lokale selvstyre på centraliseringens bekostning, som frigørelse fra centraliseringen. Regeringens vigtigste opgave er at tage sig af borgerklassens særlige magtmidler; militær, kirke, handelspolitik og udenrigspolitik. Men kommunalstyret tager sig af kultur og økonomi, dvs. de områder, som det kommende socialistiske

samfund vil tage sig af, efter classesamfundets ophør. Socialister har derfor en vidt forskellig taktik overfor disse to slags styre. Den nutidige stats regering er udtryk for det borgerlige klasseherskab, det er forudsætningen for socialisternes sejr, at den fjernes. Til gengæld er selvstyret et fremtidens element, som den socialistiske revolution vil positivt tilknyttes.

Selvfølgelig sætter de borgerlige partier deres klassemæssige præg også på kommunernes økonomiske og kulturelle virke. Men her kommer socialisterne aldrig i den position at være deres egen politik utro. Så længe de er i mindretal i kommunestyret, laver de opposition til rettesnor til deres virke, ganske som i parlamentet. Men får de flertal, laver de kommunen selv til et kampinstrument mod den borgerlige centralmagt.

Bemærk: Ovenstående uddrag er en redigeret oversættelse, med henblik på at fremme forståelsen af Rosa Luxemburgs budskab.

Hele teksten kan findes i engelsk oversættelse på denne webadresse: <http://marxists.org/archive/luxemburg/>

»Vi vil have kapitalisme med en stærk stat«

Næsten 16 måneder efter valget af præsident Evo Morales, er vice-præsident Alvaro García Linera blevet autoriseret talsperson på spørgsmål om de strategiske perspektiver for den igangværende proces. I denne rolle bekræfter han, at hans regering sigter mod »kapitalisme med en stærk stat«. Pablo Stefanoni fra har talt med vice-præsidenten.

PABLO STEFANONI

Hvilken slags stat stræber din regering efter?

– Da vi overtog magten, overtog vi en stat, som ikke ejede en eneste virksomhed. Vores mål er, at staten skal indtage en aktiv rolle. I løbet af ét år har vi genvundet statskontrol med kulbrinte, miner og telekommunikation. Fra 6% af BNP kontrollerer staten nu 19% og er i dag den stærkeste økonomiske aktør i Bolivia. Målet er at nå – mindst – 30 eller 40%.

Er det en tilbagevendende til udviklingsfilosofien fra 1950'erne?

– Nej. Vi har en pluralistisk modernisering i tankerne, ikke den ensretning som vi så i 40'erne og 50'erne. Der er flere forskellige dyna-

mikker i moderniseringen: Den moderne industrielle økonomi, urbane familieenheder af mikro-entreprenører og den andelsbaserede »campesino« [bonde, red.] økonomi.

Og hvordan vil I opnå det?

– Ved at udvide arbejderklassens basis, ved at lade staten spille en meget stærk rolle i udviklingen af nye industrier, og ved at støtte andelsbaserede økonomiske modeller. Jeg tror ikke, som den arkaiske og avantgardistiske venstrefløj gør, at socialisme kan gennemtvinges per dekret eller gennem ren frivillighed; snarere kommer den gennem den virkelige bevægelse i samfundet. Det er det, jeg mener med begrebet »Andes-kapitalisme« som et overgangsstadie. Det vil måske være frustrerende for dem, som har en radikal og idealistisk diskurs, men det er at være teoretisk ærlig.

Hvilke forandringer er gennemført for det oprindelige folk indtil nu?

– Der er et billede, som illustrerer det meget godt: For nylig, i Pocota, spurgte Evo Morales et indfødt barn, hvad han ville gøre med sin Juancito

Pinto bonus [der skal hjælpe børn, som ikke har færdiggjort skolen, red.]. Barnet svarede med overbevisende kraft: »Jeg vil forberede mig selv på at blive som dig.« Før så det oprindelige folk sig blot som murere eller som nemme ofre for politiet.

Men visse sektorer taler fortsat om den samme gamle regering af middelklasse-«Blancoides» [hvide, red.]?

– Det er ingen tvivl om, at de primære reformer, som denne regering sætter i værk, er målrettet det oprindelige folk og landbrugssektoren. Men det er også sandt, at den herskende kolonialisme i vores land har skubbet det oprindelige folk ud fra de områder, som er nødvendige for at drive staten. En afkolonisering af landet betyder, at vi må ændre det forhold. Evo sagde for nylig til professorerne i landområderne: »Undervis vores brødre i matematik, fysik og kemi – det er jeres skyld, at jeg ikke har indfødte embedsmænd i min regering.« De indfødte søger på deres egen måde efter modernitet og social inklusion. Jeg tilslutter mig ikke den romantiske og essentialistiske diskurs, som visse intellektuelle og NGO'ere dyrker omkring de oprindelige folkeslag.

Pablo Stefanoni er boliviansk journalist og forsker i socialvidenskab.

Oversat og redigeret af Nina T. Andersen. Originalartikel findes på www.boliviarising.blogspot.com.

Bolivias vice-præsident Alvaro García Linera.

Det skrev vi for 25 år siden

For et Reagan-frit Europa

For 25 år siden så vi en af nyere tids stærkeste folkelige bevægelser i Europa. Det var bevægelsen mod udstationering af nye amerikanske atomvåben. SAP var selvfølgelig med, også da selveste USA's præsident Ronald Reagan besøgte København og fredsbevægelserne mobiliserede til demonstration i København den 6. juni. I Klassekampen nr. 22 fra den 3. juni 1982 fik USA's cowboy-præsident æren af at være emne for lederen:

Reagan er en krigerisk repræsentant for et krigerisk – imperialistisk – system. Den klasse, han står i spidsen for, kan kun forsvare sine interesser med militær magt. Dens tid er forbi, men den holder sig kunstigt i live med en desperat oprustning. Atomvåbnene er en del af denne militære magt – omend en særlig vanvittig del. Det har vi set i krigen om Malvinerne. Den britiske flåde medbringer atomvåben i Sydatlanten og den britiske regering vil ikke udelukke at de kan blive brugt.

Reagan fører krig såvel i Sydatlanten, hvor han har leveret fly, bomber

og brændstof til Thatchers blodbad, som i Mellemamerika og andre steder i verden, hvor imperialisterne føler deres interesser truet. Krigen mod Argentina har ødelagt hans muligheder for at få argentinske tropper til at gå forrest i krigen mod El Salvadors folk og dets befrielsesorganisation, FMLN-FDR og Nicaraguas revolution.

(...) Han har lovet verdens kapitalister, at USA igen skal have evnen til at stoppe revolutionen i den halv-koloniale verden. Det er også det han skal bruge atomoprustningen til.

Demonstrationerne mod Reagan må derfor kræve, at han stopper de krige, han allerede er i gang med at føre. Det er de krige, der kan føre til en atomkatastrofe.

Månedssbladet

SOCIALISTISK INFORMATION udgives af Socialistisk Arbejderparti (SAP) – dansk sektion af Fjerde Internationale

BLIV MEDLEM AF SAP!

Socialistisk Arbejderparti – SAP – er en revolutionær socialistisk organisation.

Vi arbejder som en del af Enhedslisten og SUF på at opbygge og styrke disse organisationer. Målet er at skabe et aktivt handlende parti og ditto ungdomsorganisation, der bidrager med handlingsforslag og politiske perspektiver til de aktuelle sociale mobiliseringer og ved en egentlig samfundsomvæltning.

SAP er også den danske afdeling af Fjerde Internationale, en global organisation for revolutionære socialister.

Læs mere på www.sap-fi.dk
Vær med i arbejdet
– bliv medlem af SAP –
Kontakt os på: sap@sap-fi.dk

GRAFITTI, REVOLUTION OG EKSPERIMENTER

Tag på International Socialistisk UngdomsLejr og bliv ladet op med glad energi og tænkning til næste års politiske arbejde. Kom til Før-lejr-grillaften den 16. juni, hvor du kan høre mere og møde de andre lejr-deltagere.

I juli afvikles Fjerde Internationale ungdomslejr for 24. gang. Denne gang sker det i Barbaste i Frankrig. Tag med, hvis du også gerne vil mødes med 500 andre unge socialister for at udveksle erfaringer fra det politiske arbejde, diskutere teori om

bl.a. revolution og parlamentarisme og planlægge fælles aktiviteter på tværs af landegrænser.

Årets program byder på både højt-flyvende tanker om marxisme og imperialisme og jordnære workshops, hvor du kan lære at lave stencils,

syng Internationalerne på fem sprog, eller få gode råd til sikkerhed ved demonstrationer.

Hver dag har forskelligt tema, som vi behandler i store fora med simultanoversættelse, i mindre workshops og ved skolingsoplæg – og hvert tema bliver diskuteret ud fra mange geografiske og teoretiske vinkler med eksempler fra et væld af kampagner, bevægelser, partier, happenings, og historiske begivenheder.

Hele ugen vil der være »permanente workshops« hvor aktivister fra de forskellige lande mødes hver dag og diskuterer og planlægger konkrete kampagner på tværs af grænser.

Lejren har også to faste »pladser«: Kvindepladsen og LGBT(Lesbian-Gay-Bi-Transsexual)-pladsen. Her kan aktivister fra de forskellige lande udveksle erfaringer om kvinde- og LGBT-arbejde, planlægge fælles aktiviteter og ikke mindst stable lejrens to berømte og berygtede fester på benene: Kvinde- og LGBT-festen, hvor vi eksperimenterer bevidst og målrettet med de to politikområder i det sociale rum.

Vil du med på lejren og/eller Før-lejr-grillaften, så kontakt lejrplanlægningsgruppen. Skriv til: maria@isul.org

ISUL KALENDER:

7. maj: Deadline for depositum: 500,-
(Nåede du det ikke? Kontakt os!)

16. juni:
Før-lejr-grillaften.

19. juli:
Afgang med fællesbus

21. - 27. juli:
ISUL 2007 i Barbaste

SE MERE PÅ
WWW.ISUL.ORG

TILMELD DIG NU!
Skriv til maria@isul.org